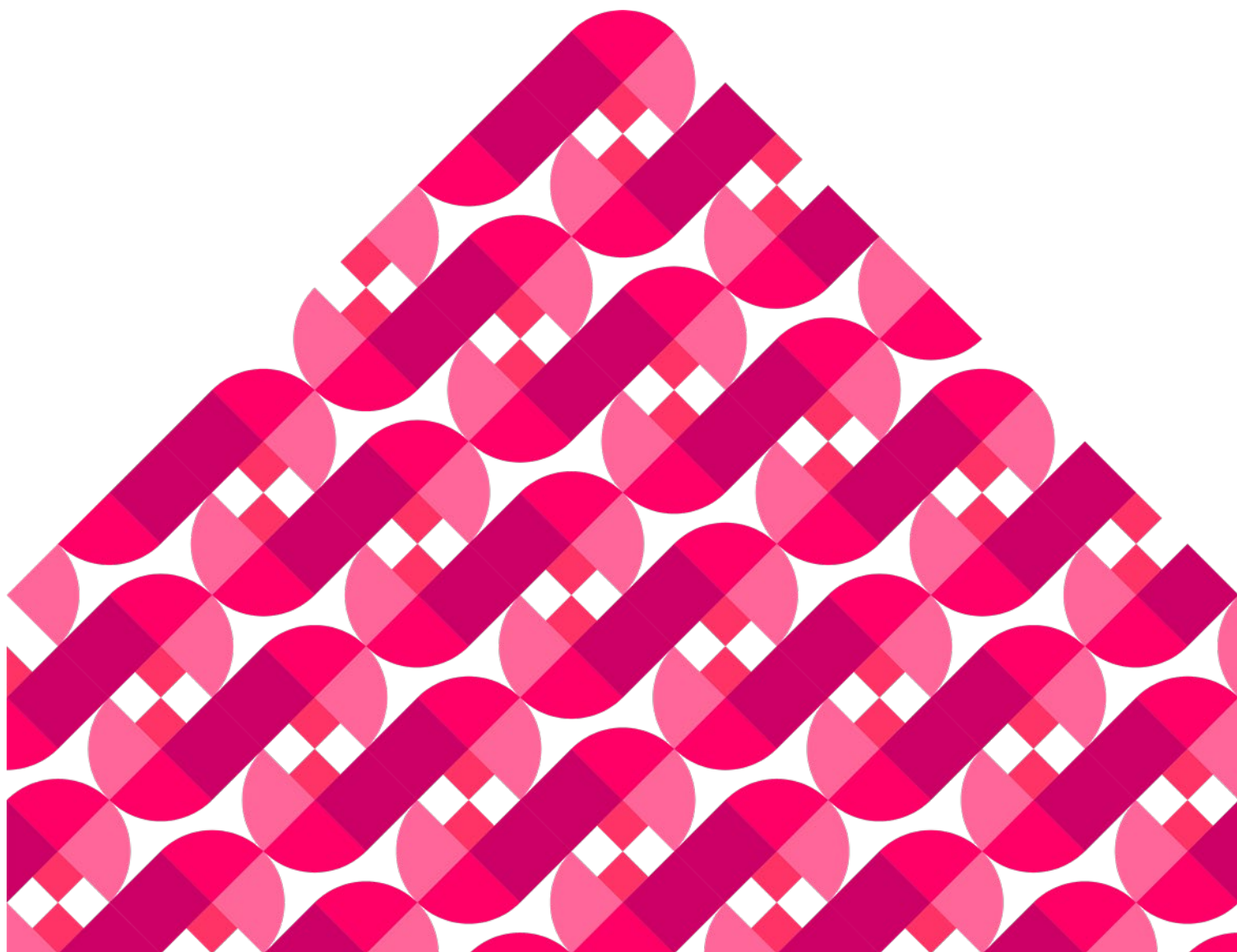

Resultat från MFD: s uppföljning av regioner 2023

Funktionshinderspolitiskt arbete bland svenska regioner

Myndigheten för delaktighet arbetar med att främja, guida och stödja samhällets aktörer att genomföra sina uppdrag utifrån hela befolkningens behov och förutsättningar.

Myndigheten för delaktighet, 2024
Resultat från MFD: s uppföljning av regioner 2023

Nummer 2024:9
ISBN: 978-91-988779-7-7 (pdf)

Publikationen finns att ladda ner från myndighetens webbplats www.mfd.se.
Alternativa format kan beställas från Myndigheten för delaktighet.

E-post: info@mfd.se
Telefon: 08-600 84 00

Förord

MFD har under ett flertal år riktat enkätundersökningar till offentliga aktörer, däribland regioner. Detta för att övergripande ta reda på och beskriva hur de arbetar med att inkludera perspektivet funktionsnedsättning i olika delar av sitt arbete. Resultaten är en viktig del i Myndigheten för delaktighets uppföljning av funktionshinderspolitiken. Enkätundersökningen utgör också en grund för att kunna identifiera behov av olika stöd som MFD vill ge till regionerna.

Utöver detta är också enkätundersökningen ett uppskattat instrument för många tjänstepersoner, politiker och civilsamhällesorganisationer i regionerna. De uppfattar att den hjälper till att belysa hur tillgänglighet och delaktighet ser ut och utvecklas i deras region och därmed blir en grund för uppföljning och utveckling av olika planer och insatser.

Det är glädjande att årets enkät visar att regionernas arbete med tillgänglighet på flera sätt går i positiv riktning. Årets resultat visar att det finns flera områden där regionerna bedriver ett systematiskt arbete för att erbjuda ett tillgängligt och inkluderande lokalsamhälle. Många regioner har bra arbetssätt för att kontrollera och åtgärda bristande tillgänglighet, och strävar efter att inkludera personer med funktionsnedsättning i sina verksamheter. De flesta regioner har centrala samråd med funktionshindersorganisationer årligen. Många regioner uppger att dessa är viktiga då de är ett stöd i att identifiera brister i regionens verksamheter.

Det finns samtidigt många utmaningar och områden som behöver utvecklas för att alla medborgare ska få jämlik tillgång till kommunernas service, utbud och tjänster. Några saker som årets enkätundersökning särskilt synliggjort är att regionerna i begränsad utsträckning ställer krav på tillgänglighet och universell utformning i sina upphandlingar och inköp. Offentliga upphandlingar omsätter årligen ca 800 miljarder kronor i Sverige. Om offentliga aktörer på ett mer strukturerat sätt ställde krav på tillgänglighet och universell utformning i det som upphandlas, skulle det ha en mycket stor betydelse. Regionernas resultat visar också att de inte systematiskt säkerställer att deras rekryteringsprocesser är tillgängliga och användbara. Detta är förstås viktigt att åtgärda för att regionerna ska bidra till att personer med funktionsnedsättning ska kunna komma in på arbetsmarknaden på lika villkor som andra.

Stockholm i februari 2024

Malin Ekman Aldén
Generaldirektör

Innehåll

Inledning	6
Syfte	6
Material och metod	6
Varför följer MFD upp regionernas arbete?	7
Hur kan offentliga aktörer arbeta för att nå ökad tillgänglighet och delaktighet?	8
Kunskapshöjande insatser om funktionshindersfrågor	12
Två av tre har genomfört någon typ av kunskapshöjande insatser för medarbetare	12
Mål och styrning i funktionshindersarbetet.....	13
Vanligare att integrera målsättningar i andra styrdokument	13
En majoritet följer upp sina mål för funktionshindersarbetet.....	13
Flertalet integrerar funktionshindersperspektivet inom andra arbetsområden	13
Övergripande ansvar för arbetet med funktionshindersfrågor	15
Drygt hälften har utsett ansvariga för funktionshindersarbetet	15
Dialog och samråd med funktionshindersorganisationer	16
De flesta har ett centralt samråd	16
Samråden kan ha olika syften och fokus	16
Två tredjedelar följer upp de centrala samråden med organisationerna	17
Medborgardialoger görs i begränsad utsträckning	17
Tillgänglighet vid inköp och upphandling	18
Krav på tillgänglighet ställs i låg utsträckning	18
En av fyra utvärderar i stor utsträckning.....	18
Svårt att kontrollera krav på tillgänglighet.....	18
Få har rutiner eller arbetssätt att kontrollera upphandlade varor och tjänster .	18
Tillgänglighet och inkludering i det systematiska arbetsmiljöarbetet	19
Arbetsmiljöarbetet kan bli bättre	19
Två tredjedelar utbildar om diskriminering.....	19
Alla regioner vet var de ska vända sig för råd och stöd.....	19
En tillgänglig rekryteringsprocess	20
Hälften har mycket tillgängliga rekryteringsprocesser	20
Tillgängligt bemötande och service för medborgarna.....	21
Samtliga regioner kan erbjuda tolktjänst vid behov	21

Att kunna ta del av beslut.....	22
Fem av åtta regioner har rutiner för att skapa tillgängliga beslut för individärenden	22
Tillgänglig samhällsinformation	23
De flesta har rutiner eller arbetssätt för att tillgängliggöra informationsmaterial i alternativa format.....	23
Tillgängliga digitala system och tjänster	24
Nästan alla regioner har utformat sina externa webbplatser och digitala tjänster på ett tillgängligt sätt	24
Få regioner har rutiner för att inventera brister i tillgängligheten hos interna plattformar och digitala tjänster	25
Majoriteten av regionerna har åtgärdat brister i tillgängligheten i digitala system och tjänster	26
E-legitimation och tillgänglighet.....	27
Två av fem erbjuder alternativa former för personlig identifiering för regionens e-tjänster	27
Tillgängliga externa arrangemang och konferenser	28
Samtliga regioner har i stor eller viss utsträckning tillgängliga externa arrangemang och konferenser	28
Löpande arbete för att förbättra tillgängligheten i befintliga lokaler. 29	
Samtliga regioner arbetar i stor eller viss utsträckning med att förbättra tillgängligheten i verksamhetslokaler	29
Hälften har rutiner för att inventera brister i offentliga lokaler	29
Få har åtgärdat alla brister i regionens arbetslokaler	30
En majoritet har i stor eller viss utsträckning tillgängliga samlingslokaler	31
Sammanfattande analys och diskussion	34
Bilaga 1, enkät.....	38
Bilaga 2, tabeller.....	52

Inledning

Myndigheten för delaktighet (MFD) har i uppdrag att följa upp hur offentliga aktörer arbetar med tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Vi följer årligen upp hur kommuner, regioner och statliga myndigheter arbetar för att förbättra tillgängligheten och att undanröja hinder för delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Följande rapport presenterar de resultat som framkommit i vår enkätundersökning till regionerna hösten 2023.

Syfte

Syftet med MFD: s årliga enkätuppföljning är att få en bild av hur regionerna arbetar strategiskt inom olika områden som rör tillgänglighet och delaktighet. Delar av resultaten inkluderas även i MFD: s årliga rapport om utvecklingen av funktionshinderspolitiken.

Uppföljningen är också tänkt att vara ett stöd för regionernas utvecklings- och förbättringsarbete. Utifrån resultaten kan MFD identifiera och ta fram stöd för att underlätta för regionerna att komma vidare i sin utveckling.

Material och metod

MFD skickade i september 2023 ut en digital enkät till samtliga 21 regioner med missiv till respektive regiondirektör. Svarsperioden var sju veckor, från den 11 september till och med den 30 oktober. Svarstiden förlängdes med två veckor till och med den 13 november. Under perioden har det skickats ut tre påminnelser om att svara på enkäten.

Frågorna i enkätuppföljningen berörde både hur regionerna arbetar med tillgänglighet och delaktighet som arbetsgivare, och i sina uppdrag gentemot medborgarna, se bilaga 1.

Det är 17 av 21 regioner som svarat på enkäten 2023, dvs 81 procents svarsfrekvens, vilket är samma svarsfrekvens som föregående års undersökning.

Vissa frågor i 2023 års enkät har förändrats jämfört med 2022, vilket begränsar möjligheten till jämförelse mellan åren. Rapporten jämför resultaten med föregående års enkätresultat i de fall frågorna är likalydande. Resultaten presenteras utifrån antal svarande regioner för respektive fråga.

I bilaga 2 finns samtliga resultat i tabeller. I tabellerna är totalen beräknad på antal svarande regioner per fråga. Under tabellerna anges valda alternativ via flervalsfrågor (*), det interna bortfallet per fråga (***) och om frågan är villkorad (**).

Varför följer MFD upp regionernas arbete?

MFD har i uppdrag att följa upp, utvärdera och analysera insatser från statliga myndigheter, kommuner, regioner och andra aktörer i förhållande till de nationella funktionshinderspolitiska målen. Genom den årliga enkätundersökningen till offentliga aktörer kan MFD följa upp och beskriva hur arbetet med tillgänglighet och delaktighet utvecklas nationellt.

Alla människor, inklusive personer med funktionsnedsättning, ska på jämlika villkor kunna delta i samhället och självständigt använda de miljöer, produkter och tjänster som erbjuds. I den officiella statistiken framgår det dock tydligt att personer med funktionsnedsättning har betydligt sämre förutsättningar inom en rad olika samhällsområden än andra inom befolkningen.

Offentliga aktörer har i uppdrag att arbeta för ökad tillgänglighet och delaktighet inom sina verksamhetsområden.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

2008 ratificerade Sverige FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det innebär att hela samhället ska arbeta för att förverkliga dess innehåll. Alla har rätt att vara fullvärdiga medborgare och ta del av mänskliga rättigheter. Konventionen förtydligar att ingen människa får diskrimineras eller uteslutas från någon del av samhällslivet.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken

Målet för funktionshinderspolitiken är full jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället med samhällets mångfald som grund. Det utgår från FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet beaktas.

För att nå det nationella målet ska genomförandet av funktionshinderspolitiken inriktas mot fyra arbetssätt:

- Principen om universell utformning.
- Identifiera och åtgärda befintliga brister i tillgängligheten.
- Individuella stöd och lösningar för individens självständighet.
- Förebygga och motverka diskriminering.

Nationell strategi

Åren 2021–2031 arbetar Sverige utifrån en nationell strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken. MFD har en central roll i arbetet,

genom att erbjuda stöd och vägledning till myndigheter men även till kommuner och regioner i deras arbete med att genomföra och följa upp funktionshinderspolitiken. Ett trettiotal statliga myndigheter är utsedda att vara så kallade strategiska myndigheter och ska arbeta dels med särskilda insatser inom sina områden, dels med att stärka sin uppföljning och redovisa effekter.

Hur kan offentliga aktörer arbeta för att nå ökad tillgänglighet och delaktighet?

Det finns mycket att göra som kan öka tillgängligheten och delaktigheten för personer med funktionsnedsättning. En viktig faktor för att förbättra arbetet är att arbeta systematiskt och långsiktigt, och se till att ha rutiner för sitt arbete.

Arbeta systematiskt

Ett strukturerat och systematiskt arbete är grunden för ett framgångsrikt och hållbart arbete för att förbättra levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättning. För att öka tillgänglighet och delaktighet i en organisation är det viktigt att tydliggöra vilket ansvar de olika delarna av verksamheten har, och på vilket sätt de behöver arbeta.

Arbeta intersektionellt med bl.a. barnrätt och jämställdhet

Genomförandet av funktionshinderspolitiken ska bidra till barns rättigheter och till jämställdhet. För att få syn på viktiga skillnader och kunna sätta in relevanta åtgärder som förbättrar levnadsvillkoren, är det viktigt att jämföra flera olika livsförutsättningar parallellt och se hur de samverkar. Genom att använda ett intersektionellt perspektiv, dvs. att parallellt studera till exempel kön, ålder, etnicitet, ålder och funktionsnedsättning, kan man identifiera vilka kvinnor och män, flickor och pojkar som är särskilt utsatta eller sårbara.

Utse personer med ett övergripande ansvar

Genom att ge någon eller några personer i organisationen ett övergripande ansvar för arbetet med funktionshindersfrågor, blir arbetet enklare att samordna och mer strukturerat. Ansvaret kan innebära att ta fram policys och strategier och att integrera frågorna i verksamheten. Den eller de som har ansvar för arbetet med funktionshindersfrågor kan vara placerade på lednings- eller förvaltningsnivå. Det övergripande ansvaret för funktionshindersfrågorna kan också vara integrerat, så att alla delar av verksamheten och alla chefslinjer har ett uttalat ansvar.

För dialog med personer med funktionsnedsättning

En viktig del i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning är att alla offentliga aktörer, dvs staten, regioner och kommuner, ska involvera personer med funktionsnedsättning i beslut och verksamheter som på olika sätt berör deras liv. Det är vanligt att myndigheter håller formella samråd med en eller flera funktionshindersorganisationer för en

långsiktig dialog på strategisk och övergripande nivå. Andra sätt kan vara att inhämta kunskap från enskilda personer med funktionsnedsättning, exempelvis genom att inkludera frågor om tillgänglighet och upplevda hinder i medborgardialoger. För att nå specifika grupper, eller diskutera särskilda frågor som berör vissa, kan det också behövas riktade dialoger och fokusgrupper.

Ställ krav på tillgänglighet vid inköp och upphandling

Att ställa krav på tillgänglighet i upphandlingar är ett effektivt sätt att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Det bidrar till att lokaler, tjänster och service görs tillgängliga och blir enklare att använda.

Att ställa krav på tillgänglighet är reglerat i lagen om offentlig upphandling. När det som anskaffas ska användas av fysiska personer ska samtliga användares behov beaktas, däribland tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.

Inbegrip tillgänglighet i det systematiska arbetsmiljöarbetet

För att personer med funktionsnedsättning ska kunna arbeta på lika villkor som alla andra på en arbetsplats behöver arbetsmiljön vara öppen, inkluderande och tillgänglig. En tillgänglig arbetsmiljö tar hänsyn till fysiska, psykiska, kognitiva och sociala aspekter av arbetsförhållandena och öppnar upp för mångfald på arbetsplatsen.

Alla arbetsgivare ska arbeta med aktiva åtgärder för att förebygga diskriminering på arbetsplatsen. Genom att tillgänglighetsaspekter finns med i det systematiska arbetsmiljöarbetet kan arbetsgivaren arbeta förebyggande. Vid behov ska arbetsgivaren anpassa arbetsmiljön för en enskild arbetstagare.

Gör rekryteringsprocessen tillgänglig

En förutsättning för att personer med funktionsnedsättning ska få lika möjligheter att kunna söka och konkurrera om tjänster är att hela rekryteringsprocessen är tillgänglig. En tillgänglig rekryteringsprocess handlar bland annat om att digitala rekryteringsverktyg är tillgängliga, och att krav i annonser inte utesluter personer med funktionsnedsättning på ett diskriminerande sätt. Det kan också vara att motverka att förutfattade meningar styr valet av sökande, att hålla intervjuer i tillgängliga lokaler och att använda personlighetstester som är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Ge tillgängligt bemötande och service till medborgarna

I bemötande och service gentemot medborgarna ska det ingå att kunna erbjuda individuellt stöd och särskilda lösningar till personer med funktionsnedsättning när det behövs. Det kan exempelvis handla om att erbjuda särskild service som underlättar för en person att ta del av information, eller beslut, på ett sätt som är tillgängligt för dem. Det kan också vara att erbjuda alternativa kontaktvägar till regionen.

Ta fram tillgängliga beslut och samhällsinformation

Myndighetsbeslut som exempelvis bidragsärenden, individärenden, fullmäktigeprotokoll, ska vara tillgängliga för alla. För att personer med funktionsnedsättning ska kunna ta del av beslut behöver de förmedlas i ett tillgängligt format. Det gäller till exempel personer med synnedsättning, hörselnedsättning, intellektuell nedsättning och dyslexi.

Alla invånare behöver också få tillgång till viktig information, till exempel vid större händelser i samhällsplaneringen, liksom vid olika typer av kriser. Myndighetsinformation i digitala och i tryckta format kan behöva ges i alternativa format för dem som behöver detta. Alternativa format kan exempelvis vara lättläst, punktskrift, talad text, eller teckenspråk.

Utforma interna arbets- och kommunikationsplattformar på ett tillgängligt sätt

När interna arbets- och kommunikationsplattformar, som till exempel arbetssystem och intranät, är tillgängligt utformade kan fler medarbetare använda dem. Det bidrar också till att tröskeln för att anställa personer med funktionsnedsättning blir lägre. Datasystem och programvaror som inte är tillgängliga är ett hinder för många, inte bara för personer med funktionsnedsättning. Otillgängliga system och tjänster kan medföra att medarbetarnas resurser inte tas till vara fullt ut.

Erbjud tillgängliga webbplatser och tillgängliga digitala tjänster

Invånare ska kunna hantera olika ärenden digitalt. För att det ska fungera är det centralt att digitala tjänster, till exempel e-tjänster och mobilapplikationer är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Enligt lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service (DOS-lagen) ska tjänster och information som en offentlig aktör tillhandahåller genom en webbplats eller mobil applikation vara tillgängliga för personer med olika funktionsnedsättningar. Genom att följa den europeiska standarden (EN 301 549 V3.2.1), som i sin tur bygger på WCAG 2.1 (Web Content Accessibility Guidelines) kan webbplatser och mobila applikationer leva upp till kraven och fler användare kan, utifrån sina förutsättningar, ta del av innehållet.

Håll tillgängliga möten och konferenser, fysiskt och digitalt

Vid möten och konferenser finns det flera saker att ta hänsyn till för att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta och medverka. Det handlar bland annat om att i förväg ta reda på vilka tillgänglighetsbehov deltagarna har och att ge tydlig information om mötets innehåll och syfte. Under mötet är det viktigt att inte prata fortare än att teckenspråks- och skrivtolkar hänger med, och att beskriva bilder, filmer och annat visuellt innehåll. Det handlar också om att välja en lokal

som fungerar för deltagare med begränsad rörelseförmåga, att använda mikrofon, och att ha hörselslinga i lokalen. Vid helt digitala möten är möjligheten att testa mötesverktyget i förväg, att ha en tydlig struktur och kortare mötestid, ytterligare insatser som ökar tillgängligheten.

Löpande arbete för att förbättra tillgängligheten i lokaler

Det behöver ske ett löpande arbete för att förbättra tillgängligheten i de olika lokaler som en region använder för sin verksamhet. Det löpande arbetet kan till exempel göras genom att systematiskt identifiera och åtgärda hinder för tillgänglighet. Utöver att åtgärda brister och hinder för tillgänglighet i befintliga lokaler, ska också nya eller ombyggda lokaler vara tillgängliga.

Hitta mer information på mfd.se!

Myndigheten för delaktighet har en mängd olika kunskapsmaterial på sin webbplats mfd.se, om hur man kan skapa delaktighet i samhället och arbeta för att göra sin verksamhet mer tillgänglig.

Där finner du exempelvis lagstiftning som innehåller krav om tillgänglighet, goda exempel på hur andra arbetar, kostnadsfria checklistor och utbildningsmaterial.

Kunskapshöjande insatser om funktionshindersfrågor

Två av tre har genomfört någon typ av kunskapshöjande insatser för medarbetare

Av de 17 regioner som har svarat på enkäten anger 11 att de har genomfört någon typ av kunskapshöjande insatser om funktionshindersfrågor för sina medarbetare, som inte är chefer, de senaste tolv månaderna. Kunskapshöjande insatser kan exempelvis vara kurser eller utbildningar om funktionshinderspolitik, mänskliga rättigheter och FN:s konvention om personer med funktionsnedsättning, eller om lagar och regler om tillgänglighet eller diskriminering. Andra som tagit del av kunskapshöjande insatser är:

- Chefer på ledningsnivå (4 regioner)
- Chefer på övriga förvaltningar (4 regioner)
- Politiska nämnder (4 regioner)

Det är fem regioner som inte har genomfört några kunskapshöjande insatser de senaste tolv månaderna för någon av kategorierna (se bilaga, tabell 1).

Mål och styrning i funktionshindersarbetet

Vanligare att integrera målsättningar i andra styrdokument

Det är sex av 17 regioner som har en särskild strategi, plan eller program, med målsättningar för att systematisera arbetet med funktionshindersfrågor. Resterande 11 regioner har målsättningar för funktionshindersfrågorna integrerade i andra styrdokument. Totalt sett är det en region som har både en särskild strategi eller plan, och som dessutom integrerar frågorna i andra styrdokument (se bilaga, tabell 2).

En region har vare sig en särskild strategi eller plan för funktionshindersarbetet, eller sådana målsättningar integrerade i andra styrdokument. Det är en förbättring jämfört med 2022, då det var tre regioner som angav att de inte hade sådana målsättningar i en strategi eller i andra styrdokument.

En majoritet följer upp sina mål för funktionshindersarbetet

Av totalt 16 regioner som har formulerade målsättningar för sitt arbete med funktionshinderfrågor i någon typ av styrdokument, följer 14 regioner upp sina målsättningar. Det är en förbättring jämfört med 2022 då andelen var 12 av 14 regioner (se bilaga, tabell 3).

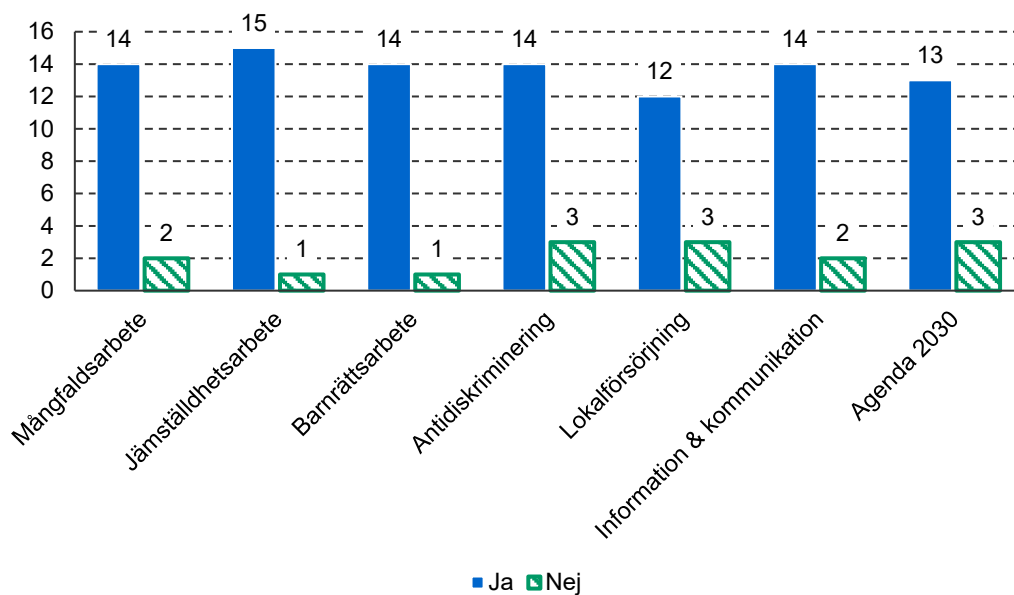
Flertalet integrerar funktionshindersperspektivet inom andra arbetsområden

För att undersöka om funktionshindersperspektivet är integrerat inom andra viktiga arbetsområden i regionen ställdes en flervälsfråga om detta. 15 av 17 regioner har integrerat funktionshindersperspektivet i jämställdhetsarbetet. Därefter svarar 14 regioner att perspektivet ingår i arbetet med mångfald, barnrätt, antidiskriminering, information och kommunikation. 13 regioner har integrerat det i arbetet med Agenda 2030 och 12 i arbetet med lokalförsörjning. Ett antal regioner svarar att det inte ingår vid respektive arbetsområde (se bilaga, tabell 4).

De större regionerna, Stockholm och Västra Götalandsregionen, beskriver att samtliga områden ingår i ett övergripande styrdokument.

”Västra Götalandsregionen (VGR) har valt att samla mål, uppföljning och indikatorer inom de områden som nämns i fråga 5 i Mål för social hållbarhet 2030. Målen är antagna av regionfullmäktige”

Figur 1. Antal regioner som integrerar funktionshindersperspektivet i andra arbetsområden.

Övergripande ansvar för arbetet med funktionshindersfrågor

Drygt hälften har utsett ansvariga för funktionshindersarbetet

Det är 10 av 17 regioner som har någon eller några tjänstepersoner i regionen med ett övergripande ansvar för arbetet med funktionshindersfrågorna. Sju regioner beskriver att ansvaret är integrerat i linjearbetet, eller i respektive chefslinje. Två regioner arbetar både med särskilt utsedda tjänstepersoner, och integrerat i linjearbetet eller i chefslinjen. Två andra regioner har varken någon utsedd tjänsteperson med ett övergripande ansvar för arbetet med funktionshindersfrågor, och inte heller sådant ansvar integrerat i linjearbetet (se bilaga, tabell 5).

Några av regionerna beskriver att ansvaret finns som del av en strategitjänst inom regionstyrelseförvaltningen, eller hos utsedd funktionshinderskonsulent. En region har förlagt ansvaret dels hos regionledningskontoret, och dels centralt placerat inom olika delar av förvaltningsorganisationen. En annan region har en person som ansvarar för det interna utvecklings- och uppföljningsarbetet med likabehandling, men ansvaret finns framförallt hos cheferna.

Dialog och samråd med funktionshindersorganisationer

De flesta har ett centralt samråd

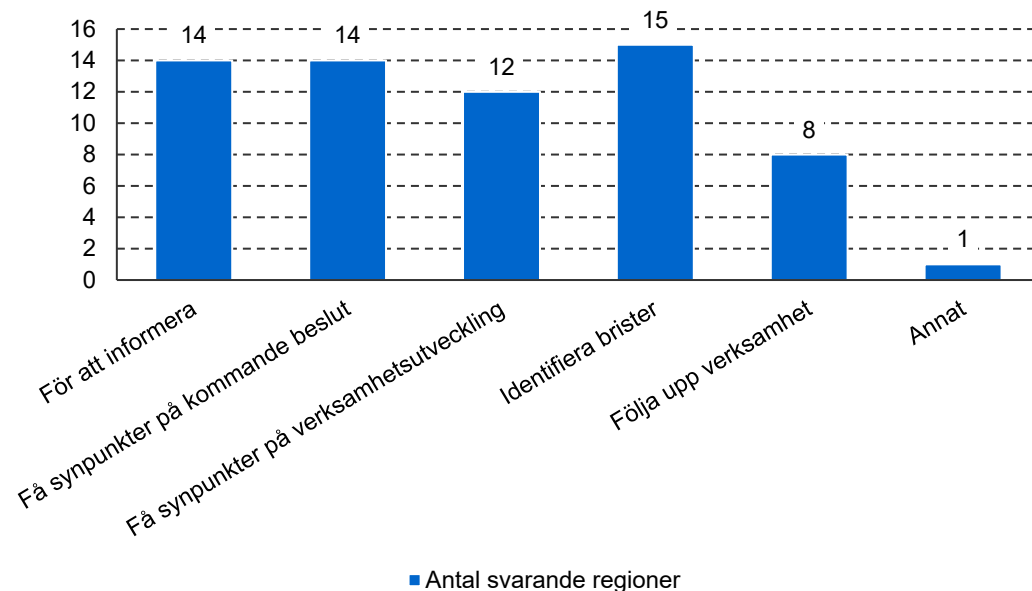
Det är 14 av 17 regioner som genomför ett centralt samråd med funktionshindersorganisationer minst en gång per år. Elva regioner genomför också verksamhetsnära samråd årligen. Två regioner har vare sig centralt samråd, eller verksamhetsnära samråd med funktionshindersrörelsen (se bilaga, tabell 6).

Årets resultat är samtidigt en försämring mot föregående år. Vid 2022 års uppföljning uppgav samtliga 17 svarande regioner att de hade ett centralt samråd och 13 regioner att de hade verksamhetsnära samråd.

Samråden kan ha olika syften och fokus

De samråd som regionerna genomför syftar till flera olika saker. Det är vanligast att det sker för att identifiera brister i regionernas verksamhet (15 svar). Därefter följer svarsalternativen att informera, inhämta synpunkter på kommande beslut (14 svar), att inhämta synpunkter på verksamhetsutveckling (12 svar), liksom att följa upp sin verksamhet (8 svar). För mer information se bilaga, tabell 7.

Figur 2. Syften med samråd.

Två tredjedelar följer upp de centrala samråden med organisationerna

De regioner som beskriver att de har ett centralt samråd med funktionshindersrörelsen fick uppge om de följer upp sina samråd med funktionshindersorganisationerna. Det är 10 regioner som gör detta och fyra regioner som svarar nej (se bilaga, tabell 8).

Medborgardialoger görs i begränsad utsträckning

Det går även att inhämta synpunkter från enskilda personer med funktionsnedsättning i ordinarie medborgardialoger, till exempel för att få kunskap inför ett större projekt i regionen. Det är dock inte någon region som gör detta i hög utsträckning. Elva regioner svarar att det sker i viss utsträckning, och fyra regioner i liten utsträckning. Tre regioner anger att det inte alls sker (se bilaga, tabell 9).

Några regioner beskriver att medborgardialoger sker i samband med revidering av den regionala utvecklingsstrategin. En region ger ett exempel på en annan genomförd dialog:

”I samband med att fullmäktige skulle ta fram en plan för breddad och stärkt samverkan med civilsamhället genomfördes medborgardialoger med företrädare för brukarorganisationerna.”

En region beskriver också svårigheten med att kartlägga hur regionen arbetar med dialoger, eftersom det finns så många verksamheter, och arbetssätten ser olika ut:

”Här bör beaktas att regionen har ca 450 verksamheter. Rutiner och arbetssätt för att säkerställa delaktighet för individer med funktionsnedsättningar ser olika ut inom olika verksamheter.”

Tillgänglighet vid inköp och upphandling

Krav på tillgänglighet ställs i låg utsträckning

Tre regioner av 16 har ställt krav på tillgänglighet, i alla eller de flesta upphandlingar, när så har varit relevant. Nio regioner har gjort det i någon eller några upphandlingar. En region svarar nej, och tre regioner vet inte om detta har skett (se bilaga, tabell 10).

Detta kan jämföras med föregående års undersökning där det var fem regioner som hade ställt krav i alla eller de flesta upphandlingar och åtta regioner som gjort det i någon eller några upphandlingar.

En av fyra utvärderar i stor utsträckning

Det tycks inte vara många regioner som regelmässigt utvärderar om produkter eller tjänster uppfyller de krav som har ställts på tillgänglighet i upphandlingen. Fyra av 15 regioner beskriver att de gör det i stor utsträckning, och sju regioner gör det i viss utsträckning. Det är två regioner som gör det i liten utsträckning, och två regioner som svarar att det inte alls sker (se bilaga, tabell 11).

Svårt att kontrollera krav på tillgänglighet

När regionerna uppskattar hur lätt eller svårt deras organisation upplever att det är att kontrollera att upphandlade varor, tjänster och produkter uppfyller kraven på tillgänglighet vid leverans, är det sex regioner av 16 som tycker det är svårt. En region svarar att det är mycket svårt. Endast en region uppger att det är lätt. Den resterande hälften av regionerna svarar att de inte känner till detta, vilket kan bero på att de som svarat på enkäten inte kunnat samla in denna information från upphandlingsenheter eller motsvarande (se bilaga, tabell 12).

Få har rutiner eller arbetssätt att kontrollera upphandlade varor och tjänster

Få regioner beskriver att de har rutiner eller arbetssätt för att kontrollera att de nya produkterna eller tjänsterna som de upphandlar är tillgängliga för olika målgrupper. Två regioner gör användartester medan en region gör efterkontroller. Samtidigt svarar fem regioner att de inte har sådana rutiner eller arbetssätt, och resterande åtta regioner svarar att de inte känner till om detta finns (se bilaga, tabell 13).

Tillgänglighet och inkludering i det systematiska arbetsmiljöarbetet

Arbetsmiljöarbetet kan bli bättre

Fem av 17 regioner inkluderar i stor utsträckning tillgänglighet i det systematiska arbetsmiljöarbetet. 10 gör detta i viss utsträckning. Två regioner svarar att det sker i liten utsträckning, respektive inte alls (se bilaga, tabell 14).

Vid förra årets undersökning var det fyra av 17 svarande regioner som gjorde detta i stor utsträckning och 13 i viss utsträckning.

Två tredjedelar utbildar om diskriminering

Det är 11 av 17 regioner som inkluderar kompetenshöjande insatser om diskriminering avseende funktionsnedsättning i regionens plan för aktiva åtgärder. Två regioner gör inte detta, och fyra vet inte om det ingår (se bilaga, tabell 15).

I en av kommentarerna framgår att det kan vara svårt att svara för en länsomfattande verksamhet som består av många olika delar:

”Det systematiska arbetsmiljöarbetet samt aktiva åtgärder sker i resp. verksamhet av chefer, därför är det svårt att svara hur deras fokus på tillgänglighet ser ut i praktiken. Finns med övergripande.”

Alla regioner vet var de ska vända sig för råd och stöd

Alla 17 regioner svarar att de som arbetsgivare har kunskap om var de kan få råd och stöd när de behöver erbjuda individuella stöd och lösningar för arbetstagare med funktionsnedsättning (se bilaga, tabell 16).

I svaren framgår att vissa regioner tagit fram utbildningar och checklistor för att stärka kunskapsnivån och erbjuda verktyg inom organisationen. En region skriver samtidigt att:

”Det finns kunskap på organisationsnivå men osäkert om varje enskild chef själv har tillräcklig kunskap.”

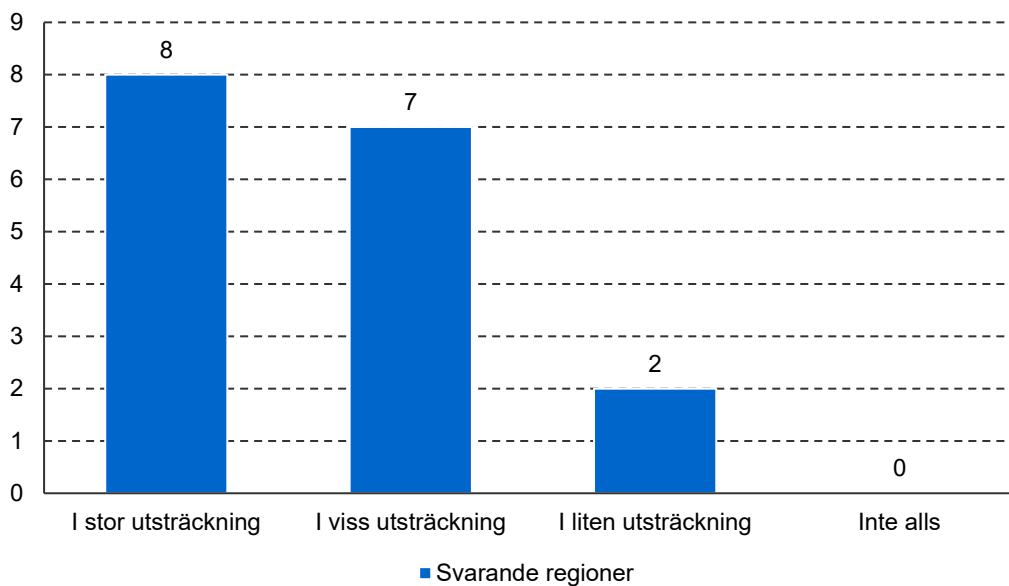
En tillgänglig rekryteringsprocess

Hälften har mycket tillgängliga rekryteringsprocesser

Flera regioner ser till att i sina rekryteringsprocesser ge personer med funktionsnedsättning lika möjligheter som andra att söka och konkurrera om tjänster. Åtta av 17 regioner gör detta i stor utsträckning och sju regioner gör det i viss utsträckning. Två regioner gör det i liten utsträckning (se bilaga, tabell 17). Några regioner uppger att de arbetar med kompetensbaserad rekrytering, för att minimera risker för kränkande särbehandling utifrån diskrimineringsgrunderna.

Någon större förändring har dock inte skett jämfört med undersökningen 2022, det var då var nio av 15 regioner som upp gav att de i stor utsträckning hade tillgängliga rekryteringsprocesser, respektive sex regioner som hade detta i viss utsträckning. En region hade det inte alls.

Figur 3. Antal regioner som har tillgängliga rekryteringsprocesser

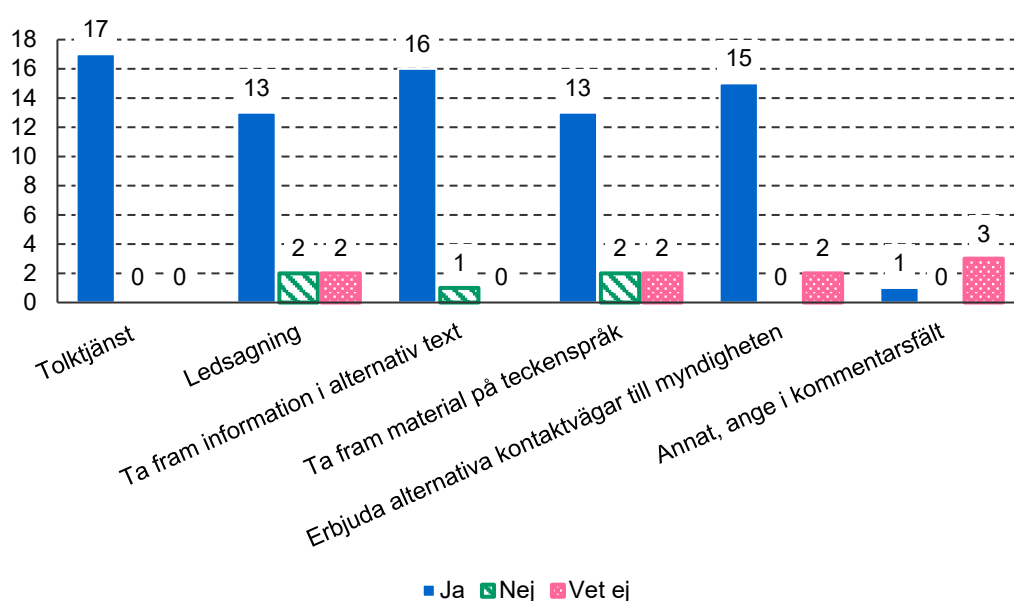

Tillgängligt bemötande och service för medborgarna

Samtliga regioner kan erbjuda tolktjänst vid behov

Majoriteten av regionerna kan erbjuda individanpassade stöd och lösningar till personer med funktionsnedsättning. Få regioner svarar att de inte kan erbjuda vissa av dessa stöd och lösningar vid behov (se bilaga, tabell 18).

Figur 4. Antal regioner som erbjuder olika typer av individuella stöd och lösningar.

- **Tolktjänst:** Samtliga 17 regioner har svarat att de kan erbjuda tolktjänst.
- **Ledsagning:** 13 stycken regioner kan erbjuda ledsagning vid behov. Två svarar att de inte kan det, medan två andra svarat vet ej på frågan.
- **Alternativ text:** 16 regioner tar fram information i alternativ text (såsom talad text, punktskrift eller lättläst text), medan en region svarar att de inte kan erbjuda detta stöd.
- **Teckenspråk:** Av 17 regioner uppger 13 stycken att de tar fram material på teckenspråk. Totalt två regioner svarar att de inte erbjuder material på teckenspråk, medan två regioner svarar vet ej.
- **Alternativa kontaktvägar:** Totalt 15 av 17 regioner uppger att de erbjuder alternativa kontaktvägar till regionen, medan två regioner svarat nej på frågan.
- **Annat:** En region har svarat att de kan erbjuda andra individuella stöd och lösningar, medan tre regioner svarat vet ej.

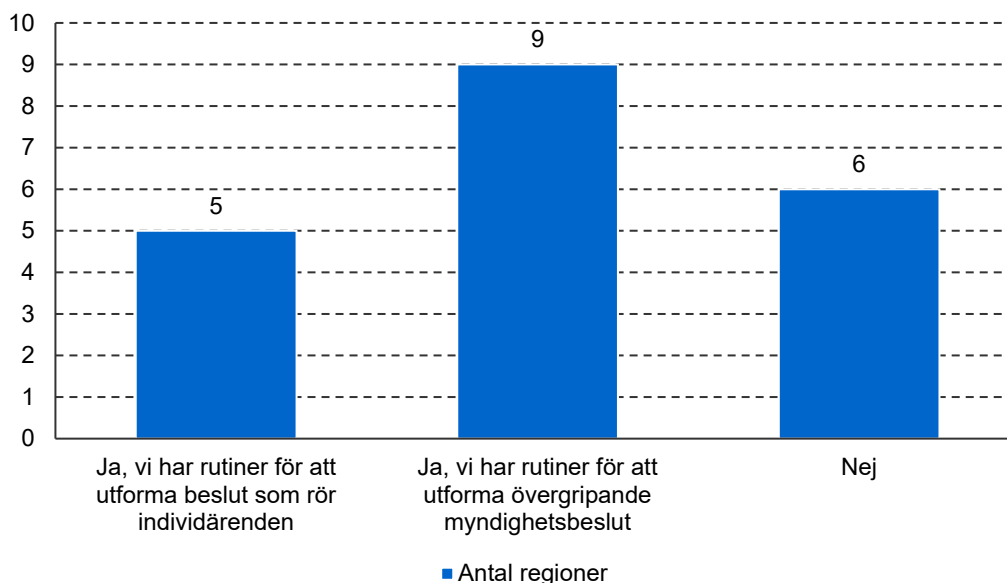
Att kunna ta del av beslut

Fem av åtta regioner har rutiner för att skapa tillgängliga beslut för individärenden

Fler regioner har rutiner för att skapa tillgängliga beslut 2023 jämfört med 2022. 10 av 16 regioner uppger att de har någon form av rutin för att skapa tillgängliga beslut. Motsvarande siffra från 2022 är sex av 14 regioner. Det innebär en ökning från 43 procent till 63 procent. Det är mer vanligt att rutiner finns för tillgängliga myndighetsärenden än individärenden. Totalt nio av 16 regioner har rutiner för att utforma tillgängliga övergripande myndighetsbeslut. Fem regioner har rutiner för att utforma tillgängliga beslut för individärenden.

Antalet regioner som inte har några rutiner för tillgängliga beslut har minskat. Totalt sex av 16 regioner har inte rutiner för att utforma tillgängliga beslut. Motsvarande siffra från 2022 års uppföljning var åtta av 14 regioner. Det innebär en minskning från 57 procent till 38 procent. För mer information se bilaga, tabell 18.

Figur 5. Antal regioner som har rutiner för tillgängliga beslut. 2023.

Av regionernas svar framgår att många utgår från tillgängliga mallar för beslut och protokoll. En region framhåller även att de arbetar med att utveckla tillgängligheten i det webbaserade system där de publicerar beslut och protokoll. En region skriver:

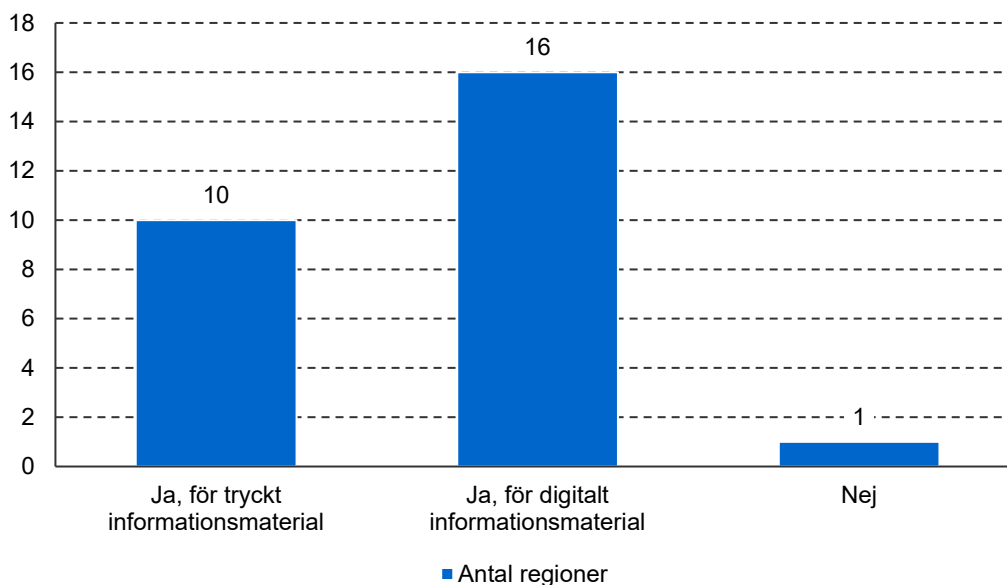
”För individärenden som inte kräver ett delegations- eller verkställighetsbeslut har vi inga särskilda rutiner. Men som alla myndigheter behöver vi följa språklagen.”

Tillgänglig samhällsinformation

De flesta har rutiner eller arbetssätt för att tillgängliggöra informationsmaterial i alternativa format

Nästan alla regioner, 16 av 17, svarar att de har rutiner eller arbetssätt för att kontrollera att informationsmaterial som de tar fram framställs i alternativa format tillgängliga för olika målgrupper. 10 regioner svarar att de har rutiner eller arbetssätt för att kontrollera att tryckt informationsmaterial är tillgängligt, medan 16 regioner har rutiner och arbetssätt för digitalt informationsmaterial. Endast en region svarar att de inte har rutiner eller arbetssätt för att kontrollera tillgängligheten i informationsmaterial. För mer information se bilaga, tabell 21.

Figur 6. Antal regioner som har rutiner och arbetssätt för att kontrollera tillgängligheten i informationsmaterial. 2023.

Regionerna tar fram information i alternativa format när sådant efterfrågas eller i den mån det är möjligt. För digital information skriver en region:

”Främst digital information när det gäller frågor, händelser eller nyheter som rör invånare på ett övergripande plan. Kontaktvägar o service finns för utökad information. Taltidning, lättlästa nyheter.”

För tryckt information skriver en region:

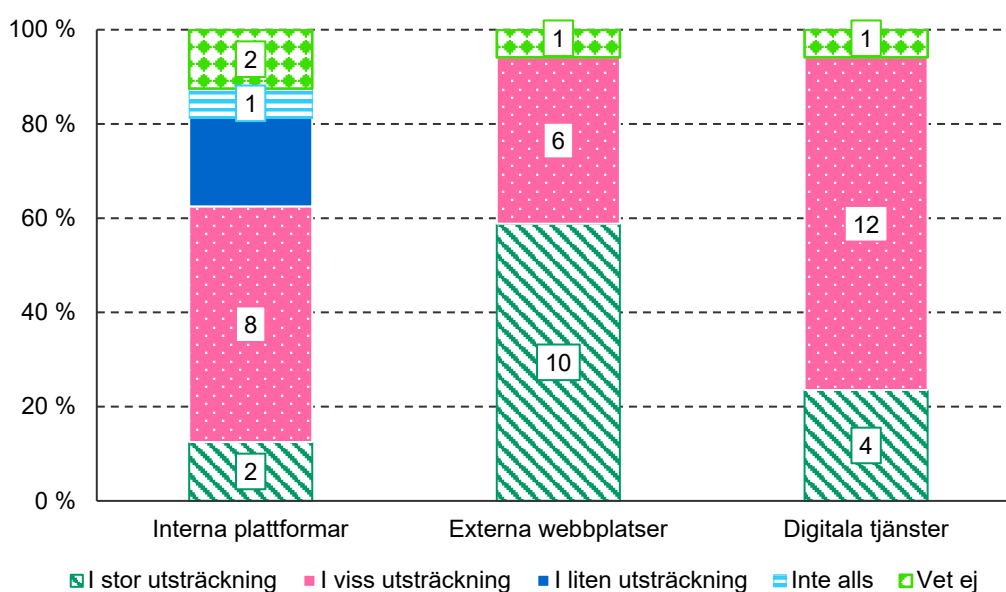
”För tryckt information finns upphandlade tjänster. Regionen ger ut en hushållstidning digitalt/tryckt och i anpassat format (Daisy).”

Tillgängliga digitala system och tjänster

Nästan alla regioner har utformat sina externa webbplatser och digitala tjänster på ett tillgängligt sätt

Nästan samtliga regioner anger att de i viss eller stor utsträckning har utformat externa webbplatser och digitala tjänster på ett tillgängligt sätt. När det gäller interna arbets- och kommunikationsplattformar är tillgängligheten något lägre. För mer information se bilaga, tabell 22.

Figur 7. Antal regioner med tillgängliga digitala system och tjänster. 2023.

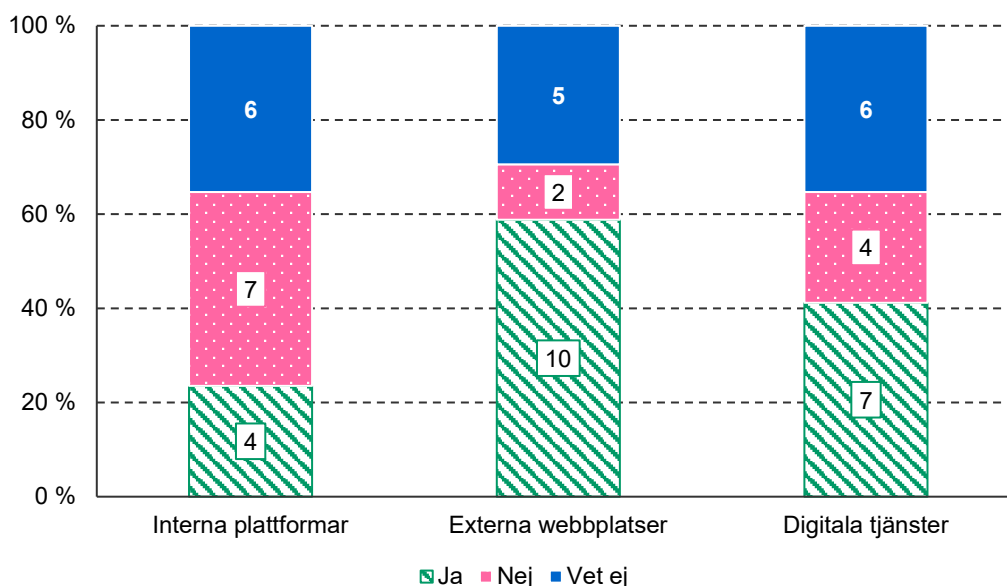

- **Tillgängliga interna plattformar:** När det gäller interna arbets- och kommunikationsplattformar är det två regioner av 16 som svarar att de i stor utsträckning, respektive åtta regioner som i viss utsträckning har tillgängliga interna arbets- och kommunikationsplattformar. Totalt tre regioner svarar att de i låg utsträckning har tillgängliga interna arbets- och kommunikationsplattformar, medan en region svarat inte alls. Två regioner har svarat vet ej på frågan.
- **Tillgängliga webbplatser:** Majoriteten av regionerna har tillgängliga webbplatser. Av 17 regioner är det 10 regioner som svarar att de stor utsträckning, respektive sex regioner som svarar att de viss utsträckning har en tillgängligt utformad extern webbplats. En region svarar vet ej på frågan.
- **Tillgängliga digitala tjänster:** Motsvarande en tredjedel, fyra av 17 regioner, svarar att de i stor utsträckning har tillgängliga digitala tjänster, medan 12 regioner svarar att de i viss utsträckning har tillgängligt utformade digitala tjänster. En region svarar vet ej på frågan.

Få regioner har rutiner för att inventera brister i tillgängligheten hos interna plattformar och digitala tjänster

Många regioner saknar i större utsträckning rutiner för att inventera brister i tillgängligheten för interna plattformar och digitala tjänster. När det gäller externa webbplatser är det däremot en majoritet av regionerna som har rutiner för att inventera brister i tillgängligheten. Många regioner är osäkra på om de har rutiner för inventering av digitala system och tjänster. För mer information se bilaga, tabell 22.

Figur 8. Antal regioner med rutiner för inventering av tillgänglighet hos digitala system och tjänster. 2023.

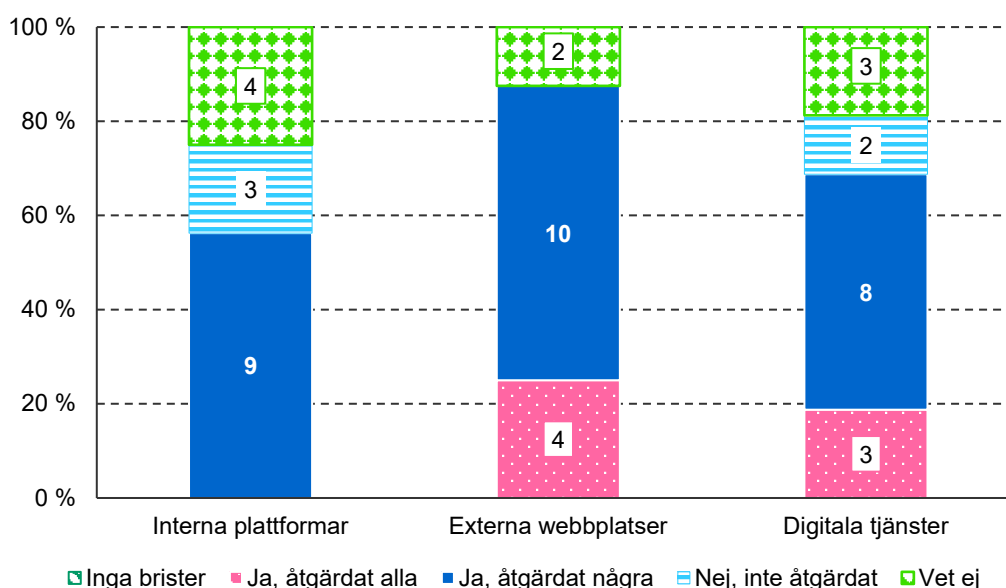

- **Interna plattformar:** Det är mindre vanligt att regionerna har rutiner för att inventera brister i interna arbets- och kommunikationsplattformar. Fyra av 17 regioner svarar att de har rutiner för inventeringar för interna plattformar, medan sju regioner svarar att de saknar rutiner. Totalt sex regioner svarar vet ej.
- **Externa webbplatser:** En majoritet av regionerna har rutiner för att inventera brister i tillgängligheten hos sina externa webbplatser. Totalt 10 av 17 regioner svarar att de har rutiner, medan två regioner svarar att de saknar rutiner. Fem regioner svarar vet ej.
- **Digitala tjänster:** Färre än hälften, sju av 17 regioner, har rutiner för att inventera brister i digitala tjänster, medan fyra regioner svarar att de saknar rutiner. Sex regioner svarar vet ej.

Majoriteten av regionerna har åtgärdat brister i tillgängligheten i digitala system och tjänster

Majoriteten av regionerna har åtgärdat alla eller några identifierade brister i tillgängligheten i sina digitala system och tjänster under året. Ingen region har svarat att deras digitala system och tjänster saknat brister vid inventering. När det gäller interna arbets- och kommunikationsplattformar och digitala tjänster finns det vissa regioner som inte har åtgärdat de identifierade brister som identifierats under året. För mer information se bilaga, tabell 23.

Figur 9. Antal regioner som åtgärdat identifierade brister i tillgängligheten i digitala system och tjänster. 2023.

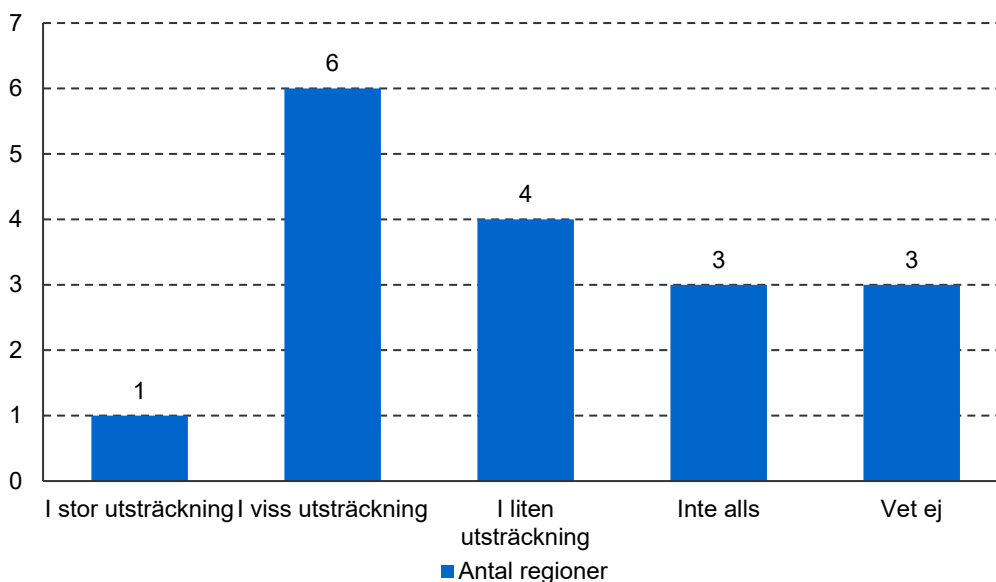
- **Interna plattformar:** Drygt hälften, nio av 16 regioner, svarar att de åtgärdat några av de identifierade bristerna hos interna arbets- och kommunikationsplattformar under året. Totalt tre regioner svarar att de inte åtgärdat brister hos interna plattformar, medan fyra regioner svarar vet ej.
- **Externa webbplatsen:** Fyra regioner har åtgärdat identifierade brister hos extern webbplats. 10 av regionerna svarar att de åtgärdat några brister. Ingen region har svarat att de inte åtgärdat några brister, medan två regioner svarar vet ej.
- **Digitala tjänster:** Endast tre av 16 regioner svarar att de åtgärdat alla identifierade brister hos sina digitala tjänster. 8 regioner svarar att de åtgärdat några av de identifierade bristerna, medan två svarar att de inte åtgärdat brister hos digitala tjänster under året. Tre regioner svarar vet ej.

E-legitimation och tillgänglighet

Två av fem erbjuder alternativa former för personlig identifiering för regionens e-tjänster

Av 17 regioner är det endast en region som svarar att de i stor utsträckning har alternativa former för personlig identifiering för e-tjänster som kräver e-legitimation. Sex regioner kan i viss utsträckning erbjuda alternativa former för personlig identifiering istället för e-legitimation, medan fyra regioner svarar i liten utsträckning. Tre av regionerna svarar att de inte kan erbjuda andra former för personlig identifiering om personer saknar e-legitimation. Totalt tre regioner svarar vet ej på frågan. För mer information se bilaga, tabell 24.

Figur 10. Antal regioner som har alternativa former för personlig identifiering vid användning av regionens e-tjänster.

Några regioner framhåller att många av de digitala plattformar som idag nyttjas är baserade på eller beroende av externa aktörer där tillgängligheten ofta är bristfällig och begränsar möjligheten till egna tillgänglighetsanpassningar. En region skriver att de digitala e-tjänster som många regioner i nuläget använder, såsom 1177 och Plattform 24, inte kan erbjuda alternativ till e-legitimation. En av regionerna framhåller att alternativ till e-legitimation är personliga möten:

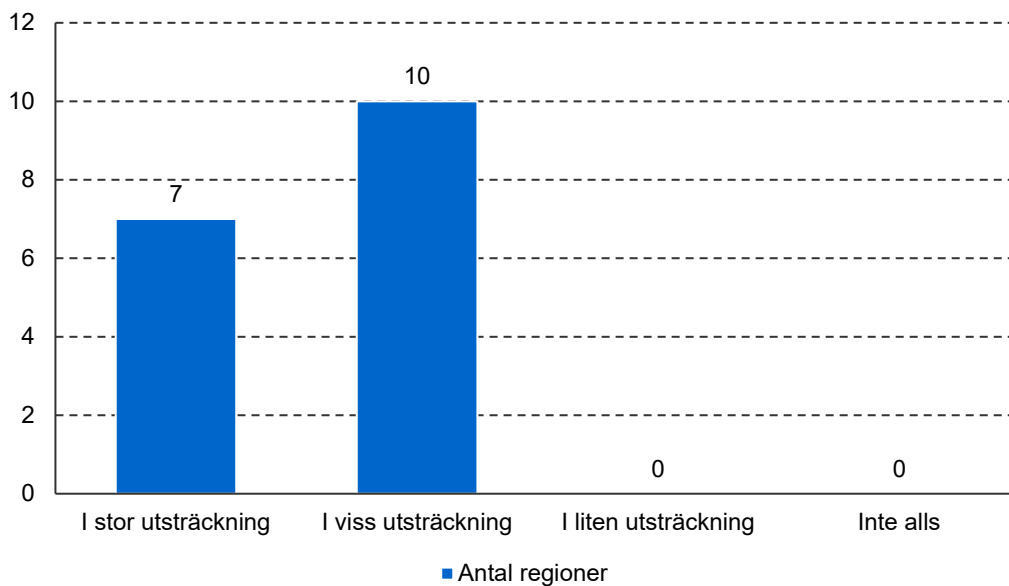
”Regelverket kräver någon form av e-legitimation. Personligt möte kan erbjudas som alternativ.”

Tillgängliga externa arrangemang och konferenser

Samtliga regioner har i stor eller viss utsträckning tillgängliga externa arrangemang och konferenser

Totalt sju av 17 regioner svarar att de i stor utsträckning har externa arrangemang och konferenser tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. 10 regioner har tillgängliga arrangemang och konferenser i viss utsträckning. Ingen region har svarat i liten utsträckning eller inte alls. För mer information se bilaga, tabell 25.

Figur 11. Antal regioner som har tillgängliga externa arrangemang och konferenser. 2023.

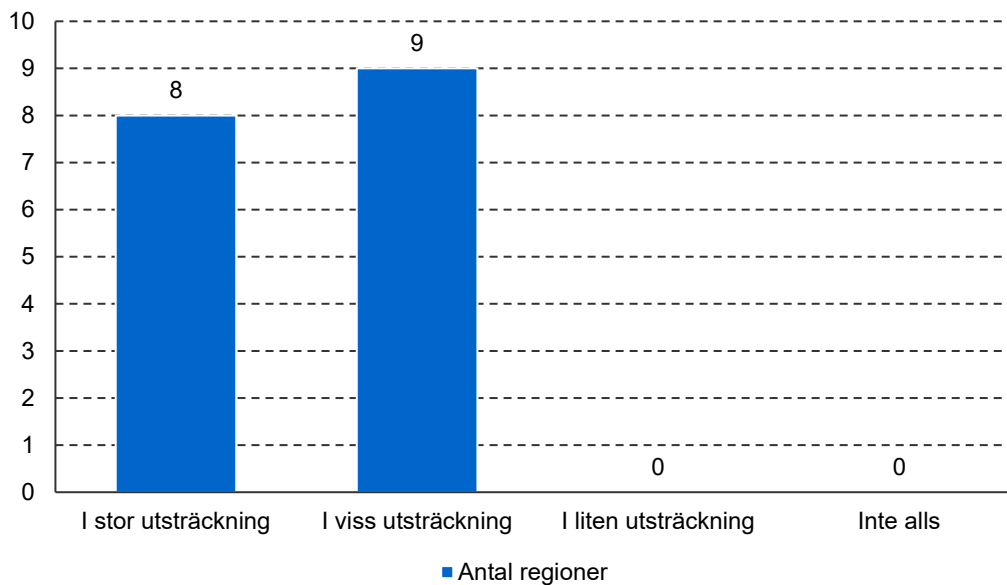
Av regionernas svar framgår att tillgängligheten för olika arrangemang och konferenser kan varieras beroende på vilken verksamhet som anordnar evenemanget. Några regioner påpekar att de har upphandlade leverantörer av konferensbokningar eller konferenslokaler. Dessa omfattas av särskilda tillgänglighetskrav och ska uppfylla regionens krav och riktlinjer för fysisk tillgänglighet och användbarhet.

Löpande arbete för att förbättra tillgängligheten i befintliga lokaler

Samtliga regioner arbetar i stor eller viss utsträckning med att förbättra tillgängligheten i verksamhetslokaler

Knappt hälften, åtta av 17 regioner, svarar att de i stor utsträckning arbetar löpande med att förbättra tillgängligheten i de lokaler där regioner bedriver verksamhet. Nio regioner svarar att de i viss utsträckning arbetar med att förbättra tillgängligheten i sina lokaler. Ingen region har svarat i liten utsträckning eller inte alls. För mer information se bilaga, tabell 26.

Figur 12. Antal regioner som arbetar löpande med att förbättra tillgängligheten i de lokaler där regioner bedriver verksamhet. 2023.

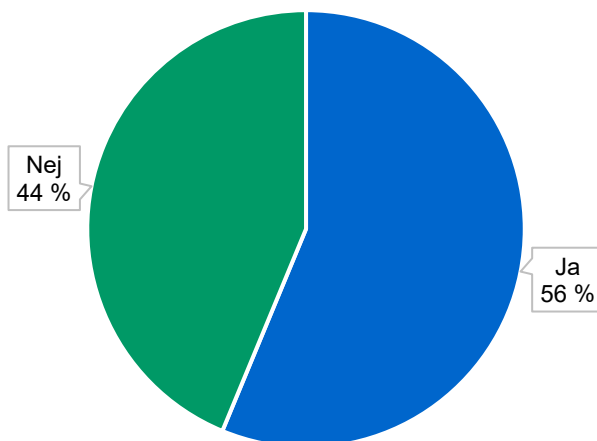

Sedan 2022 är andelen regioner som arbetar löpande med att förbättra tillgängligheten i verksamhetslokaler i stort sett oförändrad.

Hälften har rutiner för att inventera brister i offentliga lokaler

Drygt hälften, nio av 16 regioner, svarar att de har rutiner för att inventera brister i tillgängligheten i offentliga lokaler. Sju av regionerna svarar att de inte har rutiner för att inventera brister i tillgängligheten. För mer information se bilaga, tabell 27.

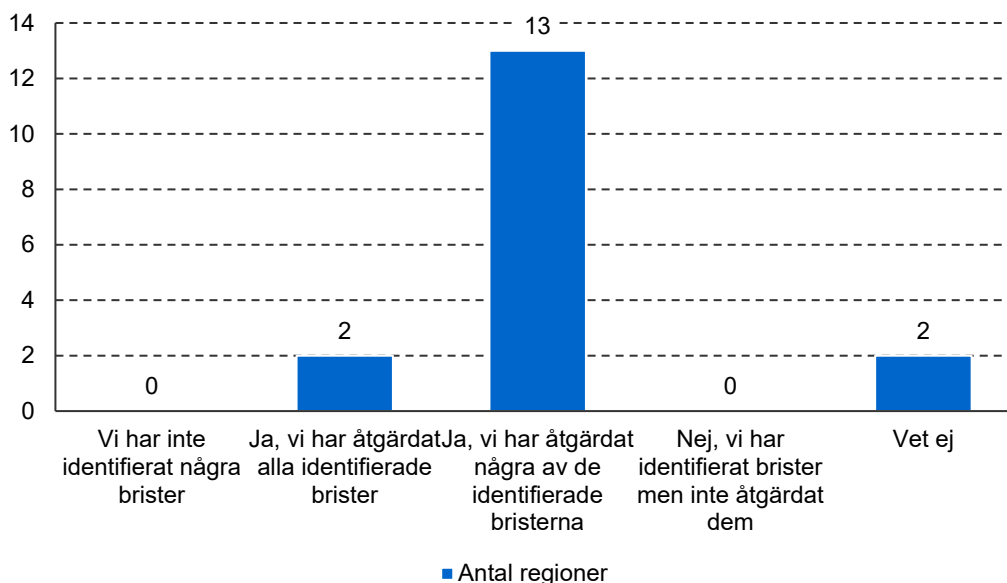
Figur 13. Antal regioner som har, respektive inte har rutiner för att inventera brister i tillgängligheten i offentliga lokaler.

Få har åtgärdat alla brister i regionens arbetslokaler

Av 17 regioner svarar två att de åtgärdat alla inventerade brister i tillgängligheten i sina arbetslokaler. 13 regioner har åtgärdat några av de identifierade bristerna de senaste tolv månaderna, medan två regioner svarar vet ej på frågan. Ingen region har svarat att de inte åtgärdat några identifierade brister. För mer information se bilaga, tabell 28.

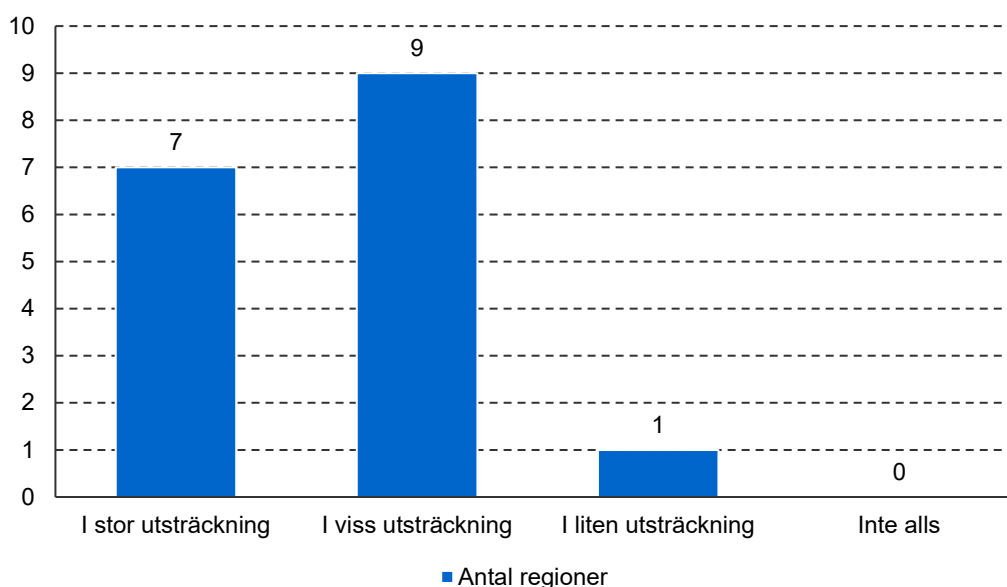
Figur 14. Antal regioner som åtgärdat brister i tillgängligheten i regionens arbetslokaler. 2023.

En majoritet har i stor eller viss utsträckning tillgängliga samlingslokaler

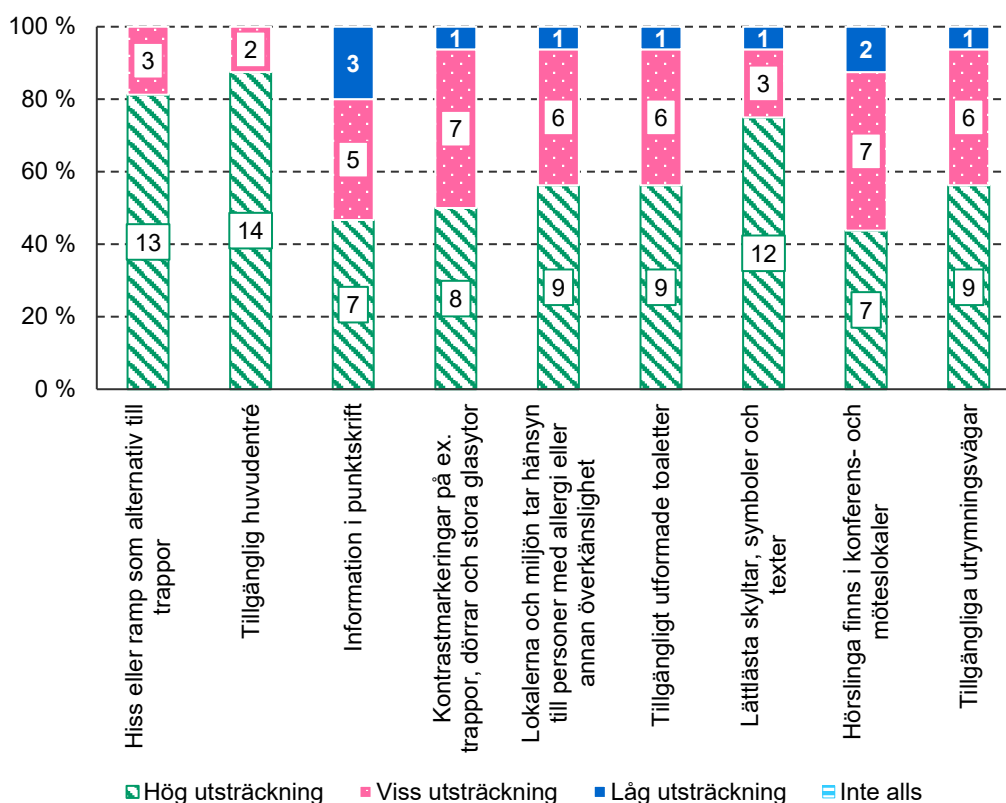
Totalt sju av 17 regioner svarar att de i stor utsträckning har tillgängliga regionala samlingslokaler (t.ex. regionala museer, teatrar, eller dylikt), medan nio svarar att de i viss utsträckning har detta. En region svarar att de i liten utsträckning har tillgängliga samlingslokaler. För mer information se bilaga, tabell 29.

Figur 15. Antal regioner som har tillgängliga regionala samlingslokaler. 2023.

I enkäten bad MFDs regionerna att uppskatta i vilken utsträckning de har tillgång till olika typer av tillgänglighetsanpassningar i sina samlingslokaler. En övervägande del av regionerna svarar att de i stor utsträckning eller viss utsträckning har tillgänglighetsanpassningar i sina regionala samlingslokaler. För mer information se bilaga, tabell 30.

Figur 16. Olika typer av tillgänglighetsanpassningar hos regionala samlingslokaler.

- **Hiss och ramp:** Flertalet regioner har tillgång till hiss och ramp i regionala samlingslokaler. 13 av 16 regioner svarar att de i hög utsträckning har hiss eller ramp som alternativ till trappor, medan tre regioner svarar att de i viss utsträckning kan erbjuda detta.
- **Tillgängliga entréer:** Majoriteten av regionerna har tillgängliga entréer till sina regionala samlingslokaler. Av 16 regioner svarar 14 att de i stor utsträckning har en tillgänglig entré så att personer med rörelsenedsättning kan ta sig till och genom huvudentrén. Två regioner har i viss utsträckning tillgängliga entréer.
- **Information i punktskrift:** Knappt hälften av regionerna, sju av 16, svarar att de i hög utsträckning har text med punktskrift för skyltar och andra viktiga funktioner vid entré, i hissar och trappor. Fem regioner svarar att de i viss utsträckning har text med punktskrift, medan tre regioner svarar i låg utsträckning.
- **Kontrastmarkeringar:** Hälften av regionerna, åtta av 16, svarar att de i hög utsträckning har kontrastmarkeringar för exempelvis trappor, dörrar, stora glasytor, och andra viktiga funktioner som till exempel ringklockor och dörröppnare. Sju regioner svarar att de i viss utsträckning använder sig av kontrastmarkeringar, medan en region svarar att den i låg utsträckning använder sig av kontrastmarkeringar.

- **Hänsyn till allergier och överkänslighet:** Drygt hälften, nio av 16 regioner, svarar att de i hög utsträckning har utformat lokalerna och miljön så att de inte orsakar besvär för personer med allergi eller annan överkänslighet. Sex av regionerna har i viss utsträckning utformat lokalerna för personer med allergi eller annan överkänslighet, medan en region svarar att den i låg utsträckning utformat lokalerna och för personer med allergi eller annan överkänslighet.
- **Tillgängliga toaletter:** Nio av 16 regioner svarar att de i hög utsträckning har tillgängligt utformade toaletter som fungerar för personer med rörelsenedsättning. Sex regioner svarar att de i viss utsträckning har tillgängliga toaletter, medan en region svarar att den i låg utsträckning har detta.
- **Lättbegriplig information och skyltar:** Tre fjärdedelar, 12 av 16 regioner, svarar att de i hög utsträckning har tillgängligt utformade skyltar, symboler och texter i lokalerna på lättläst språk. Tre regioner svarar att de i viss utsträckning tillgängligt utformade skyltar, symboler och texter, medan 1 region svarar i låg utsträckning.
- **Tillgång till hörselslinga:** Knappt hälften, sju av 16 regioner, svarar att de har i stor utsträckning tillgång till hörselslinga i konferens- och möteslokaler. Likaså svarar sju regioner att de i viss utsträckning har tillgång till hörselslinga. Två regioner svarar att de i låg utsträckning har tillgång till hörselslinga i konferens- och möteslokaler.
- **Tillgängliga utrymningsvägar:** Drygt hälften, nio av 16 regioner, svarar att de har utrymningsvägar som är tillgängliga för alla, oavsett funktionsförmåga. Sex regioner svarar att de i viss utsträckning har tillgängliga utrymningsvägar, medan en region svarar att den i låg utsträckning har utrymningsvägar som är tillgängliga för alla.

En region framhåller att när det gäller deras museiverksamhet hyr de in sig i lokaler hos länsmuseet. Några regioner påpekar att vid större byggprojekt så uppfyller de tillgänglighet utifrån kravuppfyllelse i Boverkets byggregler. Dock ligger ansvaret hos den enskilda arkitekten, projektledaren eller lokalsamordnaren att säkerställa tillgängligheten när det gäller mindre projekt eller befintliga lokaler.

Sammanfattande analys och diskussion

Uppföljningen för 2023 visar att regionerna har utvecklat sitt arbete inom vissa områden, men att det också finns förbättringsområden.

Två av tre regioner har genomfört någon form av kunskapshöjande insatser om funktionshindersfrågor under året. Det är vanligare att medarbetare fått ta del av kunskapshöjande insatser om funktionshindersfrågor, snarare än ledningsfunktioner.

Flertalet regioner integrerar funktionshindersperspektivet inom andra arbetsområden, såsom jämställdhetsarbetet, mångfald-, barnrättsarbetet, antidiskriminering, information och kommunikation. Att använda ett funktionshindersperspektiv i arbetet med andra rättighetsperspektiv underlättar att identifiera skillnader och upptäcka särskilt utsatta eller sårbara grupper som annars osynliggörs.

Ett integrerat funktionshindersperspektiv återspeglas även i hur regionerna valt att arbeta med målsättningar för funktionshindersarbetet. Många regioner har valt att integrera målsättningar för funktionshindersfrågorna i andra styrdokument. Sex av 17 regioner har valt att ta fram en särskild strategi, plan eller program, med målsättningar för att systematisera arbetet med funktionshindersfrågor. Av de 16 regioner som formulerat målsättningar, är det 14 regioner som följer upp sina målsättningar för funktionshindersarbetet. Det är en förbättring jämfört med 2022.

Flertalet regioner har fördelat ansvaret för funktionshindersarbetet i sin organisation. 10 regioner har en utsedd tjänsteperson med ett övergripande ansvar för arbetet med funktionshindersfrågor, och sju regioner har det integrerat i linjearbetet eller att cheflinjer har ett uttalat ansvar. Två regioner har varken någon utsedd tjänsteperson med ett övergripande ansvar för arbetet med funktionshindersfrågor, eller sådant ansvar integrerat i linjearbetet. Att inte ha någon i organisationen med ansvar för arbetet med funktionshinderfrågor kan försvåra arbetet med att samordna och strukturera arbetet, och riskerar att osynliggöra frågorna inom organisationen.

Drygt fyra av fem regioner genomför ett centralt samråd med funktionshindersorganisationer minst en gång per år. Det vanligaste syftet med samråd är att identifiera brister i regionernas verksamhet, därefter följer att informera, inhämta synpunkter på kommande beslut, och att inhämta synpunkter på verksamhetsutveckling. Mindre än hälften av regionerna använder samråden i syfte att följa upp sin verksamhet. Här är det viktigt att tänka på att en viktig grund för samråden bör vara ömsesidig dialog och utbyte så att det blir ett stöd för verksamheten. Drygt hälften av regionerna följer upp sina centrala samråd med funktionshindersorganisationerna, medan fyra regioner inte gör detta.

Det är mindre vanligt att regioner genomför medborgardialoger riktade mot personer med funktionsnedsättning. Elva regioner svarar att det sker i viss utsträckning, och fyra regioner i liten utsträckning. Tre regioner anger att det inte alls sker. Regionerna framhåller att involvering av medborgardialoger kan se väldigt olika ut beroende på verksamhet. Att inkludera frågor om tillgänglighet i medborgardialoger underlättar för att från början få med ett funktionshindersperspektiv i sin verksamhet och minskar behovet av att åtgärda bristande tillgänglighet i efterhand. Det kan även underlätta arbetet med att identifiera brister i tillgängligheten i sin verksamhet.

Krav på tillgänglighet ställs i låg utsträckning vid upphandling. Endast tre av 16 regioner har ställt krav på tillgänglighet, i alla eller de flesta upphandlingar, när så har varit relevant. Det är en försämring sedan tidigare års undersökning där fem regioner uppgett att de ställt krav i alla eller de flesta upphandlingar. Denna förändring kan delvis även bero på en variation i vilka regionerna som besvarat enkäten mellan åren 2022 och 2023.

Det är få regioner som har rutiner eller arbetssätt för att kontrollera upphandlade varor och tjänster. Två regioner gör användartester medan en region gör efterkontroller. Samtidigt svarar fem regioner att de inte har sådana rutiner eller arbetssätt. Att regelbundet kontrollera användbarheten hos olika typer av varor och tjänster gör det lättare att identifiera och åtgärda brister i tillgängligheten.

Likaså är det endast en av fyra regioner som regelmässigt utvärderar om produkter eller tjänster uppfyller de krav som har ställts på tillgänglighet i upphandlingen. Sju regioner gör det i viss utsträckning. Det som delvis kan tänkas förklara detta är att nästan hälften av regionerna svarar att de upplever det som svårt eller mycket svårt att kontrollera att upphandlade varor, tjänster och produkter uppfyller kraven på tillgänglighet vid leverans. Detta resultat skulle kunna peka på ökat behov av kompetensutveckling inom regionerna. Det kan även visa på verksamhetens komplexitet då det förutsätter att både beställare och upphandlare i viss mån behöver ha kunskap om tillgänglighetsfrågor.

Arbetsmiljöarbetet kan bli bättre. Det är fem av 17 regioner som i stor utsträckning inkluderar tillgänglighet i det systematiska arbetsmiljöarbetet, medan 10 gör det i viss utsträckning. Samtidigt har det skett en förbättring sedan 2022 års uppföljning, vilket visar på att utvecklingen går åt rätt håll.

Positivt är att två tredjedelar av regionerna inkluderar kompetenshöjande insatser om diskriminering avseende funktionsnedsättning i regionens plan för aktiva åtgärder. Resultatet utesluter dock inte att kompetenshöjande insatser om diskriminering sker även i andra verksamheter hos regionerna, men visar på ett mer aktivt förhållningssätt avseende att motverka diskriminering mot personer med funktionsnedsättning.

Drygt hälften av regionerna har i stor utsträckning tillgängliga rekryteringsprocesser, vilket i stort sett är en oförändrad utveckling sedan 2022. Likaså svarar alla regioner att de har god kunskap om var de kan få råd och stöd när de behöver erbjuda individuella stöd och lösningar för arbetstagare med funktionsnedsättning.

Alla regioner kan erbjuda olika former av individanpassade stöd och lösningar till personer med funktionsnedsättning. Dock skiljer sig resultatet åt beroende på typ av stöd eller lösning. Samtliga regioner kan erbjuda tolktjänst, medan det bara är 13 regioner som svarar att de kan erbjuda material på teckenspråk, eller ledsagning. Det finns även ett fåtal regioner som är osäkra huruvida de har möjlighet att erbjuda vissa typer av individanpassade stöd och lösningar, såsom ledsagning, material på teckenspråk och alternativa kontaktvägar.

Fem av åtta regioner har rutiner för att skapa tillgängliga beslut för individärenden. Det är en förbättring sedan 2022 års uppföljning. Antalet regioner som inte har några rutiner för tillgängliga beslut har likaså minskat sedan 2022. Det är mer vanligt förekommande att rutiner finns för tillgängliga myndighetsärenden än individärenden.

Nästan alla regioner har rutiner eller arbetssätt för att tillgängliggöra informationsmaterial i alternativa format. 16 regioner har svarat att de har rutiner och arbetssätt för digitalt informationsmaterial medan 10 regioner svarat att de även har det för tryckt informationsmaterial. Det är mer vanligt förekommande att regionerna har rutiner för digitalt informationsmaterial än tryckt informationsmaterial. Detta kan bero på att många offentliga aktörer främst kommunicerar digitalt med externa parter, medan det är mer sällan tryckt material tas fram.

Nästan alla regioner bedömer att de har utformat sina externa webbplatser och digitala tjänster på ett tillgängligt sätt. Detta kan ha samband med att fokus för många har varit på att uppfylla lagkrav vad gäller de externa webbplatserna men även digitala tjänster utifrån den europeiska standarden EN 301 549 och WCAG 2.1. Men när det gäller utformningen av interna arbets- och kommunikationsplattformar är det bara två regioner av 16 som i stor utsträckning, respektive åtta regioner i viss utsträckning, bedömer att de har utformat dem tillgängligt.

Det är få regioner som har rutiner för att inventera brister i tillgängligheten i sina interna plattformar och digitala tjänster. När det gäller externa webbplatser är det däremot en majoritet av regionerna som har rutiner för att inventera brister i tillgängligheten. Samtidigt är det mellan fem till sex regioner som svarar vet ej på frågorna som rör rutiner för inventering av digitala system och tjänster. Resultatet visar att även om tillgängligheten i olika digitala system

och tjänster bedöms som god bland många regioner, så saknas ett regelbundet arbete med att följa upp tillgängligheten.

Trots avsaknad av rutiner bedömer ändå över hälften av regionerna att de har åtgärdat alla eller några av de identifierade bristerna i tillgängligheten i digitala system och tjänster. Resultatet visar att det är vanligare att regionerna arbetar med att åtgärda brister hos externa webbplatser och digitala tjänster. När det gäller interna arbets- och kommunikationsplattformar är det tre regioner som inte har åtgärdat några av de identifierade brister som identifierats. När det gäller digitala tjänster är det två regioner som inte har gjort detta. Samtidigt är det ett antal regioner som svarar vet ej på frågan.

Två av fem regioner kan i viss utsträckning erbjuda alternativa former för personlig identifiering för regionens e-tjänster. Endast en region uppger att den i stor utsträckning kan erbjuda alternativa former för personlig identifiering. 3 Tre regioner svarar att de inte kan erbjuda andra former för personlig identifiering om personer saknar e-legitimation. En utmaning som framhålls av några av regionerna är att vissa digitala plattformar är beroende av externa aktörer, vilket begränsar möjligheten till egna tillgänglighetsanpassningar hos själva plattformen. Det förutsätter istället att regionen kan erbjuda personligt möte eller i de fall det går kontakt via telefon, mejl eller post som alternativ till e-legitimation.

Positivt är att samtliga regioner svarat att de i stor eller viss utsträckning har tillgängliga externa arrangemang och konferenser. Några regioner framhåller att de har särskilda krav och riktlinjer för fysisk tillgänglighet och användbarhet för externa arrangemang och konferenser.

Många regioner arbetar fortsatt med att löpande utveckla tillgängligheten i sina lokaler. Samtliga regioner arbetar i stor eller viss utsträckning med att förbättra tillgängligheten i verksamhetslokalerna. Andelen regioner som arbetar löpande med att förbättra tillgängligheten i verksamhetslokaler är i stort sett oförändrad sedan 2022. Drygt hälften av regionerna har rutiner för att inventera brister i offentliga lokaler, medan nästan samtliga regioner har åtgärdat alla eller några av de identifierade bristerna i tillgängligheten hos arbetslokaler.

En majoritet av regionerna kan erbjuda tillgängliga samlingslokaler. Sju av 17 regioner svarar att de i stor utsträckning har tillgängliga regionala samlingslokaler (t.ex. regionala museer, teatrar). Likaså har en övervägande del av regionerna i stor utsträckning eller viss utsträckning tillgång till olika typer av tillgänglighetsanpassningar i sina regionala samlingslokaler. Flertalet regioner har tillgång till hiss och ramp, tillgängliga entréer, och tillgängligt utformade skyltar, symboler och texter i regionala samlingslokaler. Dock erbjuder knappt hälften av regionerna i hög utsträckning information på punktskrift på skyltar och andra viktiga funktioner, liksom hörselslingor och tillgängliga utrymningsvägar i sina samlingslokaler.

Bilaga 1, enkät

MFD:s uppföljning av regioner 2023

Genom att fylla i enkäten och skicka in era svar senast den 30 oktober 2023 deltar ni i Myndigheten för delaktighets årliga uppföljning av hur regioner arbetar strategiskt med sitt uppdrag inom funktionshinderspolitiken. Uppdraget är att bidra till jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Ett strategiskt arbete innebär bland annat att förbättra tillgängligheten och att undanröja hinder för delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Enkäten berör både regionens arbetsgivarperspektiv och verksamheten gentemot medborgarna.

När ni har svarat på enkäten får ni en sammanfattning som visar vad ni kan eller bör göra för att utveckla ert arbete i regionen. Ni får också länkar till mfd.se där ni kan hitta stöd för att öka tillgänglighet och delaktighet, information om lagstiftning och funktionshinderpolitik. Glöm inte att spara en kopia av sammanfattningen innan ni avslutar enkäten.

Resultatet av uppföljningen kommer att finnas tillgängligt på MFD:s webbplats i början av 2024 och i myndighetens årliga redovisning till regeringen under våren 2024. Era svar är viktiga bidrag till vår uppföljning av funktionshinderspolitiken.

Om ni vill veta mer om uppföljningen är ni välkomna att kontakta oss på uppfoljning@mfd.se.

Så här svarar ni på enkäten

- De kommentarsfält som finns är frivilliga att använda.
- Ni kan pausa era svar på enkäten genom att trycka på knappen "Spara och fortsätt senare".
- Då får ni en ny länk som ska användas när ni fortsätter att fylla i enkäten.
- Det går att skicka vidare enkätlänken om ni är flera personer som ska svara på frågorna.
- Kom dock ihåg att det bara är en person åt gången som kan använda länken.
- När ni har svarat på alla frågor och kommit till sista sidan i enkäten klicka på "Sammanfattningssida".
- Sammanfattningssidan visar era svar och länkar med stöd för att arbeta vidare med frågorna.
- Spara ett eget dokument med era svar genom att klicka på ikonen på sammanfattningssidan och välja att skriva ut, spara som pdf eller skicka

vidare med epost. Använd dessa funktioner om ni t ex vill diarieföra era svar.

- Klicka på "Redigera svar" i sammanfattningen om ni vill ändra något svar. Ni kan redigera svaren fram till att ni klickar på "Spara och skicka undersökning". Nu kan ni inte öppna enkätlänken igen och ni kan inte göra några fler ändringar.

Kontaktperson

Ange gärna en kontaktperson. Vi meddelar kontaktpersonen när resultatet av uppföljningen är publicerat på MFD:s webbplats i början av 2024 samt kontaktar den vid eventuella frågor.

Myndigheten för delaktighet följer Dataskyddsförordningen (GDPR). Läs MFD:s personuppgiftspolicy på mfd.se.

1. Kontaktpersonens e-post

- E-post

Kunskapshöjande insatser om funktionshindersfrågor

Kunskapshöjande insatser om funktionshindersfrågor kan handla om exempelvis funktionshinderspolitik, mänskliga rättigheter och FN:s konvention om personer med funktionsnedsättning, eller lagar och regler om tillgänglighet och diskriminering. Det kan vara i form av utbildningar, seminarier, föreläsningar, konferenser eller andra kunskapsutvecklande åtgärder.

2. Har er organisation genomfört några kunskapshöjande insatser om funktionshindersfrågor de senaste tolv månaderna?

- Ja, för chefer på regionledningsnivå
- Ja, för chefer på förvaltningsnivå
- Ja, för medarbetare
- Ja, för politiska nämnder
- Nej

Mål och styrning i funktionshindersarbetet

Vid genomförandet av funktionshinderspolitiken handlar det om att:

- säkerställa tillgängligheten och delaktigheten för flickor och pojkar, kvinnor och män med olika fysiska, psykiska och intellektuella funktionsnedsättningar,
- verka för jämställda och jämlika förutsättningar för alla oavsett funktionsförmåga,
- verka för alla barns lika möjligheter till utveckling och trygghet oavsett funktionsförmåga,

- skapa delaktighet för alla invånare oavsett ålder, könsidentitet, sexualitet, etnicitet eller socioekonomi.

3. Har ni målsättningar i en strategi eller styrdokument som ni använder för att systematisera arbetet med funktionshindersfrågor i regionen?

- Ja, vi har en särskild strategi/plan/program med målsättningar för att systematisera arbetet med funktionshindersfrågor
- Ja, vi har målsättningar för att systematisera arbetet med funktionshindersfrågor integrerat i andra styrdokument
- Nej.

4. Följer ni upp dessa målsättningar?

- Ja
- Nej.

5. Har ni formulerade målsättningar, riktlinjer eller strategiska beslut om funktionshinders- och tillgänglighetsarbete inom något av följande områden?

	Ja	Nej	Ej relevant
Mångfaldsarbete			
Jämställdhetsarbete			
Barnrättsarbete			
Antidiskriminering			
Lokalförsörjning			
Information & kommunikation			
Agenda 2030			

6. Kommentarer målsättningar.

Övergripande ansvar för arbetet med funktionshindersfrågor

Ett övergripande ansvar för arbetet med funktionshindersfrågor kan innebära att ta fram policys och strategier samt att samordna och integrera frågorna i verksamheten så att alla förvaltningar och chefslinjer har ett uttalat ansvar. Den/de som har ansvar för arbetet med funktionshindersfrågor kan vara placerade på regionlednings- eller förvaltningsnivå.

7. Finns det någon eller några tjänstepersoner i er region som har ett övergripande ansvar för arbetet med funktionshindersfrågor?

- Ja
- Nej

- Ansvaret är integrerat i linjearbetet och/eller respektive chefslinje

8. Kommenter ansvar.

Dialog och samråd med funktionshindersorganisationer

För att leva upp till alla medborgares behov behöver regionen föra olika former av dialog. Samråd mellan regionen och funktionshindersorganisationer är en långsiktig dialog på strategisk och övergripande nivå. Andra sätt att inhämta kunskap från enskilda personer med funktionsnedsättning är att inkludera frågor om tillgänglighet och upplevda hinder i era medborgardialoger. För att nå specifika grupper, eller diskutera särskilda frågor som berör vissa, kan det också behövas riktade dialoger och fokusgrupper.

9. Genomför ni samråd med funktionshindersorganisationer (minst en gång per år)?

- Ja, vi har ett centralt samråd
- Ja, vi har verksamhetsnära samråd
- Nej.

10. I vilket/vilka syften genomför ni samråd med funktionshindersorganisationer?

- För att informera
- Inhämta synpunkter på kommande beslut
- Inhämta synpunkter på verksamhetsutveckling
- För att följa upp vår verksamhet
- För att identifiera brister
- Annat.

11. Följer ni upp det centrala samråd som genomförs tillsammans med funktionshindersorganisationerna?

- Ja
- Nej.

12. I vilken utsträckning har ni anordnat medborgardialoger där ni riktat er till enskilda medborgare med funktionsnedsättningar, för att få kunskap om deras synpunkter inför ett större projekt i regionen?

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- I liten utsträckning
- Inte alls.

13. Kommenter dialog och samråd.

Tillgänglighet vid inköp och upphandling

Oavsett om ni upphandlar eller själva tar fram produkter eller tjänster, som exempelvis videoproduktioner, publikationer, utbildningar och e-tjänster, är det bra om det finns rutiner för att kontrollera att dessa är tillgängliga för olika målgrupper. Att arbeta strategiskt med tillgänglighet i inköp och upphandling kan innebära att ni systematiskt följer upp tillgängligheten för nya produkter och tjänster genom tillgänglighetsgranskningar, användartester eller via dialog med användare.

14. Har ni under de senaste tolv månaderna ställt krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning vid upphandling, när så har varit relevant?

- Ja, i alla eller de flesta upphandlingar
- Ja, i någon eller några upphandlingar
- Har inte genomfört någon upphandling de senaste 12 månaderna
- Nej
- Vet ej.

15. I vilken utsträckning utvärderar ni om upphandlade produkter eller tjänster uppfyller de krav på tillgänglighet som ni ställt, när så har varit relevant?

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- I liten utsträckning
- Inte alls.

16. Uppskatta hur lätt eller svårt er organisation upplever att det är att kontrollera att upphandlade varor, tjänster och produkter uppfyller kraven på tillgänglighet vid leverans.

- Mycket lätt
- Lätt
- Svårt
- Mycket svårt
- Vet ej
- Köper in kompetensen externt.

17. Har ni rutiner eller arbetssätt för att kontrollera att nya produkter eller tjänster som regionen upphandlar är tillgängliga för olika målgrupper?

- Ja användartest
- Ja efterkontroll
- Nej
- Vet ej.

18. Kommentrar upphandling.

Tillgänglighet och inkludering i det systematiska arbetsmiljöarbetet

Alla arbetsgivare ska arbeta med aktiva åtgärder för att förebygga diskriminering på arbetsplatsen. Funktionsnedsättning utgör en av de vanligaste grunderna för diskriminering. Genom att ta med tillgänglighetsperspektivet i det systematiska arbetsmiljöarbetet kan arbetsgivaren arbeta förebyggande. Vid behov ska arbetsgivaren anpassa arbetsmiljön för en enskild arbetstagarare.

19. I vilken utsträckning inkluderar ni tillgänglighet i det systematiska arbetsmiljöarbetet?

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- I liten utsträckning
- Inte alls.

20. Ingår kompetenshöjande insatser om diskriminering på grund av funktionsnedsättning i regionens plan för aktiva åtgärder?

- Ja
- Nej
- Vet ej.

21. Har ni som arbetsgivare kunskap om var ni kan få råd och stöd när ni behöver erbjuda individuella stöd och lösningar för arbetstagarare med funktionsnedsättning?

- Ja
- Nej.

22. Kommentrar systematiskt arbetsmiljöarbete.

En tillgänglig rekryteringsprocess

En tillgänglig rekryteringsprocess handlar bland annat om att digitala rekryteringsverktyg är tillgängliga och att krav i annonser inte utesluter personer med funktionsnedsättning på ett diskriminerande sätt.

Det kan också vara att motverka att förutfattade meningar styr valet av sökande, att hålla intervjuer i tillgängliga lokaler och att använda tester som är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

23. I vilken utsträckning säkerställer ni på regionnivå att era rekryteringsprocesser ger personer med funktionsnedsättning lika möjligheter som andra att söka och konkurrera om tjänster hos er?

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- I liten utsträckning
- Inte alls.

24. Kommentar rekrytering.

Tillgängligt bemötande och service för medborgarna

I bemötande och service gentemot medborgarna ingår att kunna erbjuda individuellt stöd och särskilda lösningar till personer med funktionsnedsättning när det behövs. Det kan exempelvis handla om att erbjuda särskild service som underlättar för en person att ta del av information eller beslut på ett sätt som är tillgängligt för dem, eller att erbjuda alternativa kontaktvägar till er verksamhet.

I diskrimineringslagstiftningen framgår även att skäliga åtgärder ska vidtas för att en person med funktionsnedsättning ska komma i en jämförbar situation med personer utan funktionsnedsättning, till exempel genom att de får extra hjälp och stöd.

25. Kan regionen erbjuda något/några av dessa individuella stöd och lösningar för personer med funktionsnedsättning vid behov?

	Ja	Nej	Vet ej
Tolktjänst (teckenspråk, dövblindtolkning, tecken som stöd, skrivtolkning)			
Ledsagning			
Ta fram information i alternativ text (ex. talad text, punktskrift, lättläst text)			
Ta fram material på teckenspråk			
Erbjuda alternativa kontaktvägar till myndigheten			
Information & kommunikation			
Annat, ange i kommentarsfält			

26. Kommentar service.

Att kunna ta del av beslut

Myndighetsbeslut som bidragsärenden, individärenden, fullmäktigeprotokoll, detaljplanering, eller liknande ska vara tillgängliga för alla. För att personer med funktionsnedsättning ska kunna ta del av beslut behöver de förmedlas i ett

tillgängligt format. Det gäller till exempel personer med synnedsättning, hörselnedsättning, intellektuell funktionsnedsättning och dyslexi. Innehållet i ett digitalt format som exempelvis pdf och word ska vara tillgängligt att läsa med hjälpmedel.

Att beslutet är tillgängligt kan t ex handla om att bearbeta språket så att det är enkelt och begripligt och att texten är logiskt disponerad. Ett annat sätt att göra beslut begripliga är genom att också ge dessa i alternativa format, t ex på lättläst svenska, genom att de går att få inlästa, eller i punktskrift.

27. Har ni rutiner för att de beslut regionen fattar, både individärenden och övergripande beslut, är tillgängligt utformade?

- Ja, vi har rutiner för att utforma beslut som rör individärenden
- Ja, vi har rutiner för att utforma övergripande myndighetsbeslut
- Nej.

28. Kommenter beslut.

Tillgänglig samhällsinformation

Alla medborgare behöver få tillgång till viktig information, till exempel vid större händelser i samhällsplaneringen som trafikstörningar, eller byggnationer, liksom vid olika typer av kriser. Er information om detta i digitala och i tryckta format kan behöva tillhandahållas i alternativa format för dem som behöver detta. Alternativa format kan exempelvis vara lättläst, punktskrift, talad text och teckenspråk.

29. Har ni rutiner eller arbetssätt för att kontrollera att era informationsmaterial även framställs i alternativa format tillgängliga för olika målgrupper?

- Ja, för tryckt informationsmaterial
- Ja, för digitalt informationsmaterial
- Nej
- Vi tar inte fram informationsmaterial.

30. Kommenter samhällsinformation.

Tillgängliga digitala system och tjänster

Både anställda och invånare ska kunna använda sig av regionens digitala system och tjänster. För regionens medarbetare är det viktigt att interna arbets- och kommunikationsplattformar, till exempel arbetssystem och intranät, är tillgängligt utformade. För invånarna är det i sin tur centralt att regionens externa webbplats och digitala tjänster är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Digitala tjänster kan vara e-tjänster eller mobilapplikationer som skolplattformar, ansökan till förskola, felanmälan, ansökan om bygglov och aktivitetsbokning.

31. I vilken utsträckning har ni utformat era digitala system och tjänster på ett tillgängligt sätt?

	I stor utsträckning	I viss utsträckning	I liten utsträckning	Inte alls	Vet ej	Ej relevant
Interna arbets- och kommunikationsplattformar						
Externa webbplatser						
Digitala tjänster						

32. Har ni rutiner för att inventera brister i tillgänglighet i era digitala system och tjänster?

	Ja	Nej	Vet ej	Ej relevant
Interna arbets- och kommunikationsplattformar				
Externa webbplatser				
Digitala tjänster				

33. Har ni åtgärdat eventuella identifierade brister i tillgängligheten i era digitala system och tjänster under de senaste tolv månaderna?

	Inga brister	Ja, åtgärdat alla	Ja, åtgärdat några	Nej, inte åtgärdat	Vet ej	Ej relevant
Interna arbets- och kommunikationsplattformar						
Externa webbplatser						
Digitala tjänster						

E-legitimation och tillgänglighet

För att säkerställa delaktighet för alla medborgare är det också viktigt att regionens e-tjänster har alternativa sätt för identifiering, som till exempel lösenord som alternativ för den som inte har e-legitimation, och att inloggningen inte är onödigt komplicerad.

34. I vilken utsträckning har de av regionens e-tjänster som kräver e-legitimation, också alternativa former för personlig identifiering?

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- I liten utsträckning
- Inte alls
- Vet ej
- Använder ej e-legitimation.

35. Kommentrar digitala system och tjänster.

Tillgängliga externa arrangemang och konferenser

När ni arrangerar externa sammankomster och konferenser finns det flera saker att ta hänsyn till för att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta. Det handlar bland annat om att i förväg ta reda på vilka tillgänglighetsbehov deltagarna har och att ge tydlig information om mötets innehåll och syfte. Under mötet är det viktigt att ta hänsyn till teckenspråks- och skrivtolkar och inte prata fortare än att alla hänger med, och att beskriva bilder, filmer och annat visuellt innehåll.

Det handlar också om att välja en lokal som fungerar för deltagare med begränsad rörelseförmåga, att använda mikrofon, och att ha hörselslinga i lokalen. Vid helt digitala möten är möjligheten att testa mötesverktyget i förväg, att ha en tydlig struktur och kortare mötestid, ytterligare insatser som ökar tillgängligheten.

36. I vilken utsträckning är era externa arrangemang och konferenser, tillgängliga för personer med funktionsnedsättning?

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- I liten utsträckning
- Inte alls.

37. Kommentrar arrangemang och konferenser.

Löpande arbete för att förbättra tillgängligheten i befintliga lokaler

För att åstadkomma en förändring är det bra att se till att det sker ett arbete för att förbättra tillgängligheten i regionens befintliga lokaler. Det kan till exempel betyda att ni systematiskt identifierar och åtgärdar hinder för tillgänglighet. Med befintliga lokaler avses samtliga lokaler i regionens drift, det vill säga där verksamhet bedrivs, där personal arbetar och dit besökare kan komma. Här ingår både lokaler som regionen äger och som ni hyr.

38. I vilken utsträckning arbetar ni löpande för att förbättra tillgängligheten i de lokaler där regionen bedriver verksamhet?

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- I liten utsträckning
- Inte alls.

39. Har ni rutiner för att inventera brister i tillgängligheten i offentliga lokaler där regionen bedriver verksamhet?

- Ja
- Nej.

40. Har ni åtgärdat eventuellt identifierade brister i tillgängligheten i regionens arbetslokaler under de senaste tolv månaderna?

- Vi har inte identifierat några brister
- Ja, vi har åtgärdat alla identifierade brister
- Ja, vi har åtgärdat några av de identifierade bristerna
- Nej, vi har identifierat brister men inte åtgärdat dem
- Vet ej.

41. I vilken utsträckning är era regionala samlingslokaler (t ex bibliotek, museer, teatrar) tillgängliga för personer med funktionsnedsättning?

- I stor utsträckning
- I viss utsträckning
- I liten utsträckning
- Inte alls.

42. I vilken utsträckning har era regionala samlingslokaler (t.ex. bibliotek, museer, teatrar) följande tillgänglighet?

	I stor utsträckning	I viss utsträckning	I liten utsträckning	Inte alls	Vet ej	Ej relevant
Det finns hiss eller ramp som alternativ till trappor.						
Personer med rörelsenedsättning kan ta sig till och genom huvudentrén.						
Skyltar och andra viktiga funktioner vid entré, i hissar och trappor har text på punktskrift.						
Det finns kontrastmarkeringar på trappor, dörrar och stora glasytor, och andra viktiga funktioner som till exempel ringklockor och dörröppnare.						
Lokalerna och miljön är utformade så att de inte orsakar besvär för personer med allergi eller annan överkänslighet.						
Lokalerna har tillgängligt utformade toaletter som fungerar för personer med rörelsenedsättning.						
Skyltar, symboler och texter i lokalerna är utformade så att de är lätta att upptäcka, läsa och begripa.						

	I stor utsträckning	I viss utsträckning	I liten utsträckning	Inte alls	Vet ej	Ej relevant
Tillgång till hörslinga finns i konferens- och möteslokaler.						
Det finns utrymningsvägar som är tillgängliga för alla, oavsett funktionsförmåga.						

43. Kommentar lokaler.

Frågor om MFD:s stöd

Nu kommer några frågor om MFD:s stöd som ni hittar under rubriken Verktyg och Inspiration på vår webbplats, mfd.se. Det är till exempel utbildningar, vägledning, metodstöd, seminarier och lärande exempel.

44. Har ni inom regionen använt något av de stöd som finns på mfd.se?

- Ja
- Nej
- Vet ej.

45. Om ja, ange vilka stöd som ni har använt?

46. MFD:s uppdrag är bl.a. att erbjuda stöd som olika samhällsaktörer kan använda sig av för att utveckla sina verksamheter. Är det något stöd som ni inom regionen saknar på mfd.se?

47. Är det något ytterligare ni vill kommentera som rör enkäten i stort?

Ni har nu kommit till enkätens slut

När ni har klickat på ”Sammanfattningssida” kan ni titta på alla svar. Vill ni komplettera eller ändra något så klicka på ”Redigera svar”.

Kom ihåg att spara er sammanfattning genom att skriva ut den, exportera den till pdf, eller skicka den med e-post till valfri adress, t ex om ni vill kunna lämna en kopia till ert diarium.

Ni kan redigera era svar fram till att ni klickar på "Spara och skicka undersökning". Då stänger ni er enkät och den skickas till MFD.

OBS! Stänger ni webbläsaren i detta skede så är det samma sak som att "Spara och skicka undersökning", alltså ni kommer inte åt undersökningen, men den har sparats hos MFD.

Bilaga 2, tabeller

Totalt 17 svarande regioner 2023.

Under tabellerna anges valda alternativ via flervalfrågor (*), det interna bortfallet per fråga (***) och om frågan är villkorad (***).

Mål och styrning i funktionshindersarbetet

Tabell 1. Har er organisation genomfört några kunskapshöjande insatser om funktionshindersfrågor de senaste tolv månaderna?

Alternativ, fler möjliga	Antal	Andel (%)
Ja, för chefer på regionledningsnivå	4	24
Ja, för chefer på övriga förvaltningar	4	24
Ja, för medarbetare	11	65
Ja, för politiska nämnder	4	24
Nej	5	29

*Valda alternativ: 28.

Tabell 2. Har ni målsättningar i en strategi eller styrdokument som ni använder för att systematisera arbetet med funktionshindersfrågor i regionen?

Alternativ, fler möjliga	Antal	Andel (%)
Ja, vi har en särskild strategi/plan/program med målsättningar för att systematisera arbetet med funktionshindersfrågor	6	35
Ja, vi har målsättningar för att systematisera arbetet med funktionshindersfrågor integrerat i andra styrdokument	11	65
Nej	1	6

*Valda alternativ: 18.

Tabell 3. Följer ni upp dessa målsättningar?

Alternativ	Antal	Andel (%)
Ja	14	87
Nej	2	13
Total	16	100

**Internt bortfall (ej svar): 1 st.

***Besvarats av de 16 regioner som angett att de har målsättningar Tabell 2. Har ni målsättningar i en strategi eller styrdokument som ni använder för att systematisera arbetet med funktionshindersfrågor i regionen?

Tabell 4. Har ni formulerade målsättningar, riktlinjer eller strategiska beslut om funktionshinders- och tillgänglighetsarbete inom något av följande områden?

Områden	Antal			Andel (%)		
	Ja	Nej	Totalt	Ja	Nej	Totalt
Mångfaldsarbete	14	2	**16	87	13	100
Jämställdhetsarbete	15	1	16	94	6	100
Barnrättsarbete	14	1	**15	93	7	100
Antidiskriminering	14	1	15	93	7	100
Lokalförsörjning	12	3	15	80	20	100
Information & kommunikation	14	2	16	87	13	100
Agenda 2030	13	3	16	81	19	100

**Internt bortfall (ej svar): 1-2 st.

Övergripande ansvar för arbetet med funktionshinderfrågor

Tabell 5. Finns det någon eller några tjänstepersoner i er region som har ett övergripande ansvar för arbetet med funktionshindersfrågor?

Alternativ, fler möjliga	Antal	Andel (%)
Ja	10	59
Nej	2	12
Ansvar är integrerat i linjearbetet och/eller respektive chefslinje	7	41

*Valda alternativ: 19.

Dialog och samråd med funktionshinderorganisationer

Tabell 6. Genomför ni samråd med funktionshindersorganisationer (minst en gång per år)?

Alternativ, fler möjliga	Antal	Andel (%)
Ja, vi har ett centralt samråd	14	82
Ja, vi har verksamhetsnära samråd	11	65
Nej	2	12

* Valda alternativ: 27.

Tabell 7. I vilket/vilka syften genomför ni samråd med funktionshindersorganisationer?

Alternativ, fler möjliga	Antal	Andel (%)
För att informera	14	93
Inhämta synpunkter på kommande beslut	14	93
Inhämta synpunkter på verksamhetsutveckling	12	80
För att följa upp vår verksamhet	8	53
För att identifiera brister	15	100
Annat	1	7

**Internt bortfall (ej svar): 2 st.

*Valda alternativ: 64.

Tabell 8. Följer ni upp det centrala samråd som genomförs tillsammans med funktionshindersorganisationerna?

Alternativ	Antal	Andel (%)
Ja	10	71
Nej	4	29
Totalt	14	100

**Internt bortfall (ej svar): 3 st.

*** Besvarats av de 14 regioner som angett att de har ett centralt samråd Tabell 6. Genomför ni samråd med funktionshindersorganisationer (minst en gång per år)?

Tabell 9. I vilken utsträckning har ni anordnat medborgardialoger där ni riktat er till enskilda medborgare med funktionsnedsättningar, för att få kunskap om deras synpunkter inför ett större projekt i regionen?

Alternativ	Antal	Andel (%)
I stor utsträckning	-	-
I viss utsträckning	11	65
I liten utsträckning	3	17
Inte alls	3	18

Tillgänglighet vid inköp och upphandling

Tabell 10. Har ni under de senaste tolv månaderna ställt krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning vid upphandling, när så har varit relevant?

Alternativ	Antal	Andel (%)
Ja, i alla eller de flesta upphandlingar	3	18,7
Ja, i någon eller några upphandlingar	9	56,3
Har inte genomfört någon upphandling de sista 12 månaderna	-	-
Nej	1	6,3
Vet ej	3	18,7
Totalt	16	100

**Internt bortfall (ej svar): 1 st.

Tabell 11. I vilken utsträckning utvärderar ni om upphandlade produkter eller tjänster uppfyller de krav på tillgänglighet som ni ställt, när så har varit relevant?

Alternativ	Antal	Andel (%)
I stor utsträckning	4	27
I viss utsträckning	7	47
I liten utsträckning	2	13
Inte alls	2	13
Totalt	15	100

**Internt bortfall (ej svar): 2 st.

Tabell 12. Uppskatta hur lätt eller svårt er organisation upplever att det är att kontrollera att upphandlade varor, tjänster och produkter uppfyller kraven på tillgänglighet vid leverans.

Alternativ	Antal	Andel (%)
Mycket lätt	-	-
Lätt	1	6
Svårt	6	38
Mycket svårt	1	6
Vet ej	8	50
Köper in kompetensen externt	-	-
Totalt	16	100

**Internt bortfall (ej svar): 1 st.

Tabell 13. Har ni rutiner eller arbetssätt för att kontrollera att nya produkter eller tjänster som regionen upphandlar är tillgängliga för olika målgrupper?

Alternativ	Antal	Andel (%)
Ja användartest	2	13
Ja efterkontroll	1	6
Nej	5	31
Vet ej	8	50
Totalt	16	100

**Internt bortfall (ej svar): 1 st.

Tillgänglighet och inkludering i det systematiska arbetsmiljöarbetet

Tabell 14. I vilken utsträckning inkluderar ni tillgänglighet i det systematiska arbetsmiljöarbetet?

Alternativ	Antal	Andel (%)
I stor utsträckning	5	29
I viss utsträckning	10	59
I liten utsträckning	1	6
Inte alls	1	6
Totalt	17	100

Tabell 15. Ingår kompetenshöjande insatser om diskriminering på grund av funktionsnedsättning i regionens plan för aktiva åtgärder?

Alternativ	Antal	Andel (%)
Ja	11	65
Nej	2	12
Vet ej	4	23
Totalt	17	100

Tabell 16. Har ni som arbetsgivare kunskap om var ni kan få råd och stöd när ni behöver erbjuda individuella stöd och lösningar för arbetstagare med funktionsnedsättning?

Alternativ	Antal	Andel (%)
Ja	17	100
Nej	0	0
Totalt	17	100

En tillgänglig rekryteringsprocess

Tabell 17. I vilken utsträckning säkerställer ni på regionnivå att era rekryteringsprocesser ger personer med funktionsnedsättning lika möjligheter som andra att söka och konkurrera om tjänster hos er?

Alternativ	Antal	Andel (%)
I stor utsträckning	8	47,0
I viss utsträckning	7	41,2
I liten utsträckning	2	11,8
Inte alls	-	-
Totalt	17	100

Tillgängligt bemötande och service för medborgarna

Tabell 18. Kan regionen erbjuda något/några av dessa individuella stöd och lösningar för personer med funktionsnedsättning vid behov?

Områden	Antal				Andel (%)			
	Ja	Nej	Vet ej	Totalt	Ja	Nej	Vet ej	Totalt
Tolktjänst (teckenspråk, dövblindtolkning, tecken som stöd, skrivtolkning)	17	-	-	17	100	-	-	100
Ledsagning	13	2	2	17	76	12	12	100
Ta fram information i alternativ text (ex. talad text, punktskrift, lättläst text)	16	1	-	17	94	6	-	100
Ta fram material på teckenspråk	13	2	2	17	76	12	12	100
Erbjuda alternativa kontaktvägar till myndigheten	15	-	2	17	88	-	12	100

Att kunna ta del av beslut

Tabell 19. Har ni rutiner för att de beslut regionen fattar, både individärenden och övergripande, är tillgängligt utformade?

Alternativ, fler möjliga	Antal	Andel (%)
Ja, vi har rutiner för att utforma beslut som rör individärenden	5	31,3
Ja, vi har rutiner för att utforma övergripande myndighetsbeslut	9	56,3
Nej	6	37,5

**Internt bortfall (ej svar): 1 st.

* Valda alternativ: 20.

Tillgänglig samhällsinformation

Tabell 20. Har ni rutiner eller arbetssätt för att kontrollera att era informationsmaterial även framställs i alternativa format tillgängliga för olika målgrupper?

Alternativ, fler möjliga	Antal	Andel (%)
Ja, för tryckt informationsmaterial	10	58,8
Ja, för digitalt informationsmaterial	16	94,1
Nej	1	5,9
Vi tar inte fram informationsmaterial	-	-

* Valda alternativ: 27.

Tillgängliga digitala system och tjänster

Tabell 21. I vilken utsträckning har ni utformat era digitala system och tjänster på ett tillgängligt sätt?

Alternativ	I stor utsträckning	I viss utsträckning	I liten utsträckning	Inte alls	Vet ej	Totalt
Interna arbets- och kommunikationsplattformar	2	8	3	1	2	**16
	12,5%	50,0%	18,7%	6,3%	12,5%	100%
Externa webbplatser	10	6	-	-	1	17
	58,8%	35,3%	0,0%	0,0%	5,9%	100%
Digitala tjänster	4	12	-	-	1	17
	23,5%	70,6%	-	-	5,9%	100%

**Internt bortfall (ej svar): 1 st.

Tabell 22. Har ni rutiner för att inventera brister i tillgänglighet i era digitala system och tjänster?

Alternativ	Ja	Nej	Vet ej	Totalt
Interna arbets- och kommunikationsplattformar	4	7	6	17
	23,5%	41,2%	35,3%	100%
Externa webbplatser	10	2	5	17
	58,8%	11,8%	29,4%	100%
Digitala tjänster	7	4	6	17
	41,2%	23,5%	35,3%	100%

Tabell 23. Har ni åtgärdat eventuella identifierade brister i tillgängligheten i era digitala system och tjänster under de senaste tolv månaderna?

Alternativ	Inga brister	Ja, åtgärdat alla	Ja, åtgärdat några	Nej, inte åtgärdat	Vet ej	Totalt
Interna arbets- och kommunikationsplattformar	-	-	9	3	4	16
	-	-	56,3%	18,7%	25,0%	100%
Externa webbplatser	-	4	10	-	2	16
	-	25,0%	62,5%	0,0%	12,5%	100%
Digitala tjänster	-	3	8	2	3	16
	-	18,7%	50,0%	12,5%	18,8%	100%

**Internt bortfall (ej svar): 1 st.

E-legitimation och tillgänglighet

Tabell 24. I vilken utsträckning har de av regionens e-tjänster som kräver e-legitimation, också alternativa former för personlig identifiering?

Alternativ	Antal	Andel (%)
I stor utsträckning	1	5,9
I viss utsträckning	6	35,3
I liten utsträckning	4	23,5
Inte alls	3	17,7
Vet ej	3	17,6
Använder ej e-legitimation	-	-
Totalt	17	100

Tillgängliga externa arrangemang och konferenser

Tabell 25. I vilken utsträckning är era externa arrangemang och konferenser, tillgängliga för personer med funktionsnedsättning?

Alternativ	Antal	Andel (%)
I stor utsträckning	7	41
I viss utsträckning	10	59
I liten utsträckning	-	-
Inte alls	-	-
Totalt	17	100

Löpande arbete för att förbättra tillgängligheten i befintliga lokaler

Tabell 26. I vilken utsträckning arbetar ni löpande för att förbättra tillgängligheten i de lokaler där regionen bedriver verksamhet?

Alternativ	Antal	Andel (%)
I stor utsträckning	8	47
I viss utsträckning	9	53
I liten utsträckning	-	-
Inte alls	-	-
Totalt	17	100

Tabell 27. Har ni rutiner för att inventera brister i tillgängligheten i offentliga lokaler där regionen bedriver verksamhet?

Alternativ	Antal	Andel (%)
Ja	9	56
Nej	7	44
Totalt	16	100

**Internt bortfall (ej svar): 1 st.

Tabell 28. Har ni åtgärdat eventuellt identifierade brister i tillgängligheten i regionens arbetslokaler under de senaste tolv månaderna?

Alternativ	Antal	Andel (%)
Vi har inte identifierat några brister	-	-
Ja, vi har åtgärdat alla identifierade brister	2	12
Ja, vi har åtgärdat några av de identifierade bristerna	13	76
Nej, vi har identifierat brister men inte åtgärdat dem	-	-
Vet ej	2	12
Totalt	17	100

Tabell 29. I vilken utsträckning är era regionala samlingslokaler (t.ex. regionala museer, teatrar) tillgängliga för personer med funktionsnedsättning?

Alternativ	I stor utsträckning	I viss utsträckning	I liten utsträckning	Totalt
Det finns hiss eller ramp som alternativ till trappor.	13 81 %	3 19 %	- -	**16 100 %
Personer med rörelsenedsättning kan ta sig till och genom huvudentré	14 88 %	2 12 %	- -	16 100 %
Skyltar och andra viktiga funktioner vid entré, i hissar och trappor har text på punktskrift.	7 47 %	5 33 %	3 20 %	**15 100 %
Det finns kontrastmarkeringar på trappor, dörrar och stora glasytor, och andra viktiga funktioner som till exempel ringklockor och dörröppnare	8 50 %	7 44 %	1 6 %	16 100 %
Lokalerna och miljön är utformade så att de inte orsakar besvär för personer med allergi eller annan överkänslighet.	9 56 %	6 38 %	1 6 %	16 100 %
Lokalerna har tillgängligt utformade toaletter som fungerar för personer med rörelsenedsättning.	9 56 %	6 38 %	1 6 %	16 100 %
Skyltar, symboler och texter i lokalerna är utformade så att de är lätta att upptäcka, läsa och begripa.	12 75 %	3 19 %	1 6 %	16 100 %
Tillgång till hörslinga finns i konferens- och möteslokaler.	7 43,7 %	7 43,8 %	2 12,5 %	16 100 %
Det finns utrymningsvägar som är tillgängliga för alla, oavsett funktionsförmåga	9 56 %	6 38 %	1 6 %	16 100 %

Tabell 30. I vilken utsträckning har ni utformat era digitala system och tjänster på ett tillgängligt sätt?

Alternativ	Antal	Andel (%)
I stor utsträckning	7	41
I viss utsträckning	9	53
I liten utsträckning	1	6
Inte alls	-	-
Totalt	17	100

**Internt bortfall (ej svar): 1-2 st.